

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE,
OLŠAVCE
NA ROKY 2022 - 2028**

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE**

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

© MO+AD, s.r.o.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce je vlastníctvom, imaním obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce je autorským dielom MO+AD, s.r.o. Autorské práva na systém, formu a obsah spracovania a zoradenia jednotlivých informácií sú vyhradené pre spracovateľa – spoločnosť MO+AD, s.r.o. a sú jej vlastníctvom.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

Akékoľvek zneužitie autorského práva fyzickou alebo právnickou osobou, kopírovanie celku, alebo jeho jednotlivých častí, alebo iné zneužitie má za následok právnu zodpovednosť.

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE na roky 2022 – 2028
Územné vymedzenie :	Prešovský samosprávny kraj Obce: HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE
Účinnosť PHRSRO:	___ . ___. 2022 - 31. december 2028
Spracovateľ:	MO+AD, s.r.o. Jesenná 6, 040 01 Košice, IČO: 54 366 429 Registrácia: Okresný súd Košice I., odd. Sro, vložka: 53372/V

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

OBSAH

ÚVOD

- 1. PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ**
- A ANALYTICKÁ ČASŤ**
 - 2. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBCIACH**
- AI ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCÍ**
 - 3. KRAJINA**
 - 4. OBYVATELSTVO**
 - 5. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ A ZÁZEMIE**
 - 6. ŠKOLSTVO**
 - 7. EKONOMIKA A RIADENIE OBCÍ**
 - 8. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA**
 - 9. KULTÚRA A ŠPORT**
 - 10. STAV PROJEKTOVEJ PRIPRAVENOSTI**
 - 11. ZHODNOTENIE VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCÍ**
- AII ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA OBCÍ**
 - 12. EKONOMICKÉ SUBJEKTY A ZAMESTNÁVATELIA V OBCIACH**
 - 13. NEPODNIKATELSKÉ SUBJEKTY V OBCIACH**
 - 14. DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA**
 - 15. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE**
 - 16. HISTORICKÉ A KULTÚRNE PAMÄTIHODNOSTI, PRÍRODNÉ ÚKAZY A INÉ POZORUHODNOSTI**
 - 17. ZHODNOTENIE VONKAJŠÍCH VPLYVOV OBCÍ**
- AIII ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA OBCÍ A SWOT**
- B STRATEGICKÁ ČASŤ**
 - 18. VYMEDZENIE POJMOV**
 - 19. VÍZIA OBCÍ**
 - 20. PRIORITY A CIELE**
- C PROGRAMOVÁ ČASŤ**
 - 21. OPATRENIA A AKTIVITY**
 - 22. MERATEĽNÉ UKAZOVATELE REALIZÁCIE OPATRENÍ**
- D REALIZAČNÁ ČASŤ**
 - 23. MANAŽMENT PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ**
 - 24. MONITOROVANIE A HODNOTENIE PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ**
 - 25. KOMUNIKÁCIA PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ**
 - 26. AKČNÉ PLÁNY OBCÍ NA ROKY 2022 - 2023**
- E FINANČNÁ ČASŤ**
- ZÁVER**

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

ÚVOD

Obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce (ďalej aj „*obec*“, „*obce*“ v príslušnom gramatickom tvare) rozvoj svojho územia a všetkých vzťahov v rámci jednotlivých obcí koncepcne spoločne programujú od roku 2016, kedy bol prijatý prvý dokument Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce. Realizácia aktivít v súlade so spoločným programom sa rokmi osvedčila. Investície a projekty, ktoré obce realizovali boli koordinované a nie náhodné, finančné prostriedky a granty, ktoré jednotlivé obce do projektov investovali boli aj vďaka programovaniu využité efektívne a hospodárne.

Pre nové programovacie obdobie 2021 – 2027 sa obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce rozhodli pripraviť opäť spoločný Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce (ďalej aj „*Program rozvoja obcí*“ v príslušnom gramatickom tvare) v nadväznosti na prijaté nadnárodné a národné dokumenty a aktuálnu legislatívu a v súlade s aktuálnym stavom rozvoja jednotlivých obcí.

1. PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

1.1 ÚČEL PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ A JEHO SPRACOVANIE

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce na roky 2022 - 2028 je koncepčný dokument, ktorý hodnotí predchádzajúce obdobie z hľadiska naplnenia programovaných cieľov celkovo aj v každej jednotlivej obci samostatne, popisuje kľúčové javy v každej obci, hodnotí ich a navrhuje k nim strednodobé priority a opatrenia tak, aby boli aplikovateľné vo všetkých obciach ako celku aj v každej jednotlivej obci osobitne. Realizácia strednodobých priorít a opatrení by mala viesť k ďalšiemu pozitívnemu rozvoju každej obce v strednodobom horizonte. Program rozvoja obcí odpovedá na otázku, ako naďalej koordinovať činnosť vo vnútri tej - ktorej obce, aby sa dosiahlo riešenie problémov, ktoré sú spoločné pre všetkých obyvateľov každej jednotlivej obce.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce je dokumentom, ktorý vychádza zo znalosti územia každej obce, starostlivo mapuje jeho zdroje a usiluje o dosiahnutie „verejného prospechu“ v obciach celkovo a zároveň v každej obci jednotlivo. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce zároveň využíva silné stránky a príležitosti v každej obci a minimalizuje slabé stránky v prospech stanovenia reálnych cieľov. Schválenie Programu rozvoja obcí je podmienkou na predloženie žiadostí ktorejkoľvek z obcí o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov (finančné prostriedky z fondov Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov).¹

Kľúčovou ambíciou pri spracovaní Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce je skutočnosť, že využitie finančných, materiálnych a ľudských zdrojov je limitované a je potrebné ich užívanie programovať tak, aby z toho mali jednotlivé obce a ich obyvatelia čo najväčší úžitok a efekt. Skúsenosť z predchádzajúcich rokov potvrdila, že šikovným manažmentom v obciach sa to dá.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce do roku 2028 je strednodobým programom pre pokračovanie naštartovaných dlhodobých procesov, ktoré vedú ku zlepšeniu sociálno-ekonomických podmienok života jednotlivých obcí a ich obyvateľov. Je návodom pre individuálne projekty jednotlivých obcí, ich podnikateľského zázemia, spolkov či záujmových organizácií pri spoločnom úsilí o vlastný rozvoj.

Starostovia obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce poverili spracovaním dokumentu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce odborníkov spoločnosti MO+AD, s.r.o. Spoločne stanovili pracovnú aj riadiacu skupinu. Kľúčovými partnermi spracovateľa boli orgány jednotlivých obcí: starostovia obcí a obecné zastupiteľstvá obcí prostredníctvom poslancov. Orgány obcí pri spracovaní Programu rozvoja obcí mali na zreteli záujmy rozvoja príslušnej obce, ale aj záujmy podnikateľov a ďalších subjektov, ktoré priamo aj nepriamo svojim pôsobením ovplyvňujú rozvoj obcí a príslušného regiónu. Program rozvoja obcí tak svojim reálnym obsahom zodpovedá potrebám všetkých obcí ako celku aj potrebám jednotlivých obcí, ich obyvateľov aj potrebám ďalších subjektov v nich pôsobiach.

1.2 ZÁMER SPRACOVANIA PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

NÁZOV DOKUMENTU	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce na roky 2022 - 2028
FORMA SPRACOVANIA	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce je koncepčne spracovaný dokument ako

¹ § 8 odsek 6 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

	celok s podporou orgánov jednotlivých obcí zúčastnených na jeho tvorbe. Pri spracovaní Programu rozvoja obcí je použitá kombinácia expertnej a komunitnej metódy, kde návrhy častí Programu rozvoja obcí boli dopĺňované, pripomienkované starostami obcí, poslancami obecných zastupiteľstiev obcí a ďalšími autoritami obcí s cieľom dosiahnuť maximálnu dohodu o rozvoji obcí. Zdrojom informácií boli starostovia obcí, zamestnanci obcí a ďalšie orgány a inštitúcie verejnej správy. Spracovatelia vychádzali z poznatkov získaných od orgánov obcí a využili získané iniciatívne návrhy zo stretnutí s riadiacou skupinou a s pracovnou skupinou. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce je v súlade s národnými a regionálnymi koncepčnými dokumentmi aj v súlade s aktuálnou legislatívou v Slovenskej republike.
RIADENIE PROCESU SPRACOVANIA	Proces spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce koncepčne aj metodicky riadil spracovateľ: MO+AD, s.r.o. Manažér za spracovateľa: JUDr. Monika Jurčová Riadiaca skupina: Ján Grega-Jakub, starosta obce Hankovce, Maroš Jantek, starosta obce Harhaj, Ing. Jana Lazoríková, starostka obce Kochanovce, Slavomír Havír, starosta obce Oľšavce, Pracovná skupina: Ing. Vincent Jurčišin-Kukľa, poslanec Obecného zastupiteľstva obce Harhaj, Jozef Popjak, kronikár obce Harhaj, Marta Šinaľová, riaditeľka Materskej školy Harhaj, Dana Vašková, riaditeľka Základnej školy Harhaj.
OBDOBIE SPRACOVANIA	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce bol spracovaný v období apríl – august 2022
FINANCOVANIE SPRACOVANIA	Spracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce bolo financované z vlastných zdrojov jednotlivých obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce v súlade s rozpočtom jednotlivých obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce.

Zdroj: spracovateľ

1.3 HARMONOGRAM SPRACOVANIA PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

TERMÍN: apríl – august 2022	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
Úvod					
Analytická časť					
Strategická časť					
Programová časť					
Realizačná časť					
Finančná časť					
Záver					

Zdroj: spracovateľ

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

1.4 VÝCHODISKOVÉ DOKUMENTY PRE SPRACOVANIE PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

Právnym rámcom spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce sú ustanovenia viacerých osobitných predpisov. V súlade s ustanovením zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov obec pri výkone samosprávy schvaľuje koncepciu rozvoja jednotlivých oblastí života obce.² Schvaľovať koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života obce je vyhradené obecnému zastupiteľstvu obce.³ Program rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza.⁴ Ustanovenia ďalších osobitných predpisov týmto nie sú dotknuté.

Východiskom Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce sú aj ustanovenia vnútorných predpisov riadenia jednotlivých obcí. Program rozvoja obcí je v súlade s ustanoveniami štatútov jednotlivých obcí, v súlade s ustanoveniami územných programov jednotlivých obcí a zároveň zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja Prešovského samosprávneho kraja.

Programová a strategická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce zohľadňuje najmä nadnárodné a národné koncepčné dokumenty.

Členskými štátmi OSN bola v roku 2015 prijatá Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj. Agendu 2030 tvorí súhrn globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomické a sociálne nerovnosti alebo neudržateľnosť prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby sú komplexné a navzájom previazané problémy, ktoré nie je možné riešiť izolovane. Zodpovednosť za Agendu 2030 je v podmienkach Slovenskej republiky rozdelená medzi viaceré orgány štátnej správy. Na základe rámca medzinárodných dokumentov (Agenda 2030 a ďalšie) a z potreby zvýšiť efektívnosť jednotlivých priestorovo relevantných rezortných politík ich priestorovou, časovou a vecnou koordináciou bol vypracovaný základný implementačný dokument plnenia národných priorít Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj Organizácie spojených národov v Slovenskej republike: Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 - nové znenie (ďalej len „*Slovensko 2030*“) ako Národná stratégia

² § 4 odsek 3 písmeno j) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

³ § 11 odsek 4 písmeno c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, § 8 odsek 5 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

⁴ § 8 odsek 1 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, „východiskový strategický dokument, ktorý komplexne určuje strategický prístup štátu k podpore regionálneho rozvoja v dlhodobom období pri rešpektovaní princípov trvalo udržateľného rozvoja“.⁵ Slovensko 2030 zároveň reflektuje na aktuálne programové dokumenty Európskej Únie, ktoré vznikajú v súvislosti so začiatkom nového programového obdobia Európskej Únie 2021 – 2027.

Slovensko 2030 definuje priority a ciele rozvoja Slovenska v troch integrovaných rozvojových programoch pokrývajúcich kľúčové oblasti rozvoja: ochrana a rozvoj zdrojov, ich udržateľné využívanie a rozvoj komunít. Tieto programy sú chápané ako prierezové, integrujúce problematiku rôznych rezortov a rôznych úrovní štátnej správy a územnej samosprávy. Reagujú na hlavné výzvy nielen na národnej úrovni, ale berú do úvahy špecifiká regiónov Slovenska.

1.5 ZOZNAM ANALYZOVANÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV

NÁZOV DOKUMENTU	PLATNOSŤ DOKUMENTU	ÚROVEŇ DOKUMENTU	ZDROJ
Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj	2030	nadnárodná	www.mirri.gov.sk
Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030	2030	národná	www.mirri.gov.sk
Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti na programové obdobie 2021 – 2027	2030	národná	www.mirri.gov.sk

Zdroj: spracovateľ

1.6 HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

V súlade s Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce pre roky 2016 až 2022 realizovali jednotlivé obce viaceré rozvojové projekty, ktoré skvalitnili život obyvateľov aj návštevníkov každej obce a jej okolia. Obce sa vďaka svojmu plánovaniu mohli uchádzať o ponúkané granty a iné nenávratné finančné prostriedky a pri viacerých žiadostiach boli úspešné. Každá obec využila nenávratné finančné prostriedky a ďalšiu grantovú pomoc v prospech vlastného rozvoja a s využitím týchto prostriedkov mohli realizovať najmä finančne náročné prioritne investičné aktivity, ale aj ďalšie projekty zamerané na skvalitnenie života obce. Prehľad realizovaných investícií a aktivít jednotlivých obcí je uvedený v tabuľke.

Tabuľka: Prehľad realizovaných investícií a aktivít v obci Hankovce po roku 2016

⁵ § 6 odsek 1 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE**

NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK 2019	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Výstavba detského ihriska v obci			20.11.2019	23.12.2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
14 942,40 €	8 000,00 €		46,46%	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK 2019	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Asfaltovanie parkoviska pri nájomných bytoch			052019	052019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
10 378,19 €	€		100%	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK 2019	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Hasičská zbrojnica Hankovce - stavebné úpravy a nadstavba			25.3.2019	052020
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
44 860,85 €	30 000,00 €		33,13%	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK 2021	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Oplotenie cintorína			032020	032020
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
16 430,11 €	5 000,00 €		59,57%	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK 2021	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Betónový nábeh DHZ- ihrisko				
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
4 487,17 €	€		100%	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK 2022	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Oplotenie parku a vymurovanie betónového múrika pred OCU				
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
24 769,78 €	€		100%	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK 2022	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Rekonštrukcia existujúceho rigolu a chodníka v obci Hankovce			1.3.2022	31.5.2022
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
33 906,70 €	28 291,75 €		16,56%	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK 2022	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Revitalizácia priestorov pred OCU			01.3.2022	25.3.2022
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
26 739,02 €	€		100%	

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE**

NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Asfaltovanie pred KSB			25.3.2022	28.3.2022
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
10 597,00 €	€		100%	

Zdroj: obec Hankovce, 2022

Tabuľka: Prehľad realizovaných investícií a aktivít v obci Harhaj po roku 2016

NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Rekonštrukcia HZ			2018	2021
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
54 267,74 €	30 000,00 €		44,72 %	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Úprava VP MK			2018	2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
60 362,27 €	49 643,63 €		17,76 %	

Zdroj: obec Harhaj, 2022

Tabuľka: Prehľad realizovaných investícií a aktivít v obci Kochanovce po roku 2016

NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Dom smútku Kochanovce			2018	2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
118 283,99 €	115 645,13 €	PPA PRV	2 638,86 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Vybudovanie detského a multifunkčného ihriska v obci Kochanovce			2019	2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
96 272,15 €	93 770,75€	PPA PRV	2 501,40 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Hasičská zbrojnica v obci Kochanovce			2019	2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
33 000,00 €	30 000,00 €	Ministerstvo vnútra SR	3 000,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE**

			REALIZÁCIE	
Stavebné úpravy OcU Kochanovce			2019	2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
200 805,43 €	191 000,00 €	Environmentálny fond	9 805,43 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Stavebné úpravy budovy Materskej školy Kochanovce (interiér)			2021	2022
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
80 377,81€	72 000,00 €	MIRRI	8 377,81 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Stavebné úpravy budovy materskej školy Kochanovce (exteriér)			2022	2022
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
213 436,13 €	201 563,17 €	Environment fond	11 872,96 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Zelená cesta k záhrade pokoja			2016	2017
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
5 553,00 €	4 864,00 €	SAŽP	689,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Zelený vstup do obce Kochanovce			2017	2018
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
6 081,00 €	4 956,00 €	SAŽP	1 125,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Revitalizácia parku v obci Kchanovce			2018	2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
5 561,00 €	5 000,00 €	SAŽP	561,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Revitalizácia zelene pred obecným úradom			2019	2020
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
6 460,00 €	5 000,00 €	SAŽP	1 460,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Revitalizácia zelene pred obecným úradom II. etapa			2021	2022
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
5 640,00 €	5 000,00 €	SAŽP	640,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Rekonštrukcia spevnených plôch pri obecnom úrade			2019	2019
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
15 346,36 €	8 000,00 €	Min Fin SR – výjazd rokovanie vlády v Bj	7 346,36 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Vybavenie domu smútku inventárom				
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
5 408,00 €	5 000,00 €	Min fin SR – výjazd rokovanie vlády v Bj	408,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
V Kochanovciach sa dobre žije, v Kochanovciach sa športuje			2020	2021
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
4 300,00 €	4 000,00 €	Úrad vlády SR	300,00 €	
NÁZOV AKTIVITY, PROJEKTU			ROK	
			ZAČATIA	UKONČENIA
			REALIZÁCIE	
Pohybovo oddychová zóna v obci Kochanovce			2019	2020
ROZPOČET PROJEKTU CELKOM	VÝŠKA ZÍSKANÝCH PROSTRIEDKOV	DONOR	FINANČNÁ SPOLUÚČAŤ OBCE	
7 230,00 €	7 000,00 €	Nadácia SPP	230,00 €	

Zdroj: obec Kochanovce, 2022

1.7 OSNOVA PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce analyzuje aktuálny stav a formuluje aktuálne kľúčové problémy každej obce, jasne vymedzuje strategické ciele obcí, identifikuje rozvojové priority a definuje opatrenia. Konceptne navrhuje rad na seba nadväzujúcich krokov, ktorými sa koordinuje činnosť vo vnútri každej obce tak, aby sa dosiahlo riešenie problémov v prospech jej obyvateľov. Program rozvoja obcí je spracovaný v zhode s programovými princípmi Európskej únie, ktoré kladú dôraz na plánovanie a súlad medzi názormi verejnej správy, podnikateľského a občianskeho sektora. Program rozvoja obcí je v súlade s prijatými koncepciami štátu, vyššieho územného celku, rezortnými stratégiami, záujmami ochrany životného prostredia aj kultúrneho dedičstva. Jeho obsahová štruktúra zodpovedá aktuálnym potrebám a tvoria ju časti:

- ❑ Úvod
- ❑ Analytická časť
- ❑ Strategická časť
- ❑ Programová časť

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

- ☐ Realizačná časť
- ☐ Finančná časť
- ☐ Záver

1.8 PLATNOSŤ A ÚČINNOSŤ PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce je pre každú obec platný dňom jeho schválenia obecným zastupiteľstvom obce a účinný je dňom nasledujúcim po dni schválenia obecnými zastupiteľstvami všetkých obcí. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce je účinný na dobu určitú do 31. decembra 2028.

Účinnosť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce môžu obce predĺžiť najviac o dvadsaťštyri mesiacov. Podmienkou predĺženia účinnosti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce je schválenie predĺženia jeho účinnosti obecným zastupiteľstvom v každej obci. Ak obecné zastupiteľstvo niektorej z obcí predĺženie účinnosti Programu rozvoja obcí neschválí, neovplyvní to predĺženie účinnosti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce pre ostatné obce.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

A. ANALYTICKÁ ČASŤ

2. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBCIACH HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

2.1 PREHĽAD ZÁKLADNÝCH ÚDAJOV

Samosprávny kraj	Prešovský samosprávny kraj
Okres	Bardejov
Názov obce	HANKOVCE
Počet obyvateľov k 31. 12. 2021	458
Rozloha	889 ha
IČO	00321991
Názov obce	HARHAJ
Počet obyvateľov k 31. 12. 2021	261
Rozloha	443 ha
IČO	00322008
Názov obce	KOCHANOVCE
Počet obyvateľov k 31. 12. 2021	
Rozloha	553 ha
IČO	00322148
Názov obce	OLŠAVCE
Počet obyvateľov k 31. 12. 2021	164
Rozloha	506,455 ha
IČO	00322458

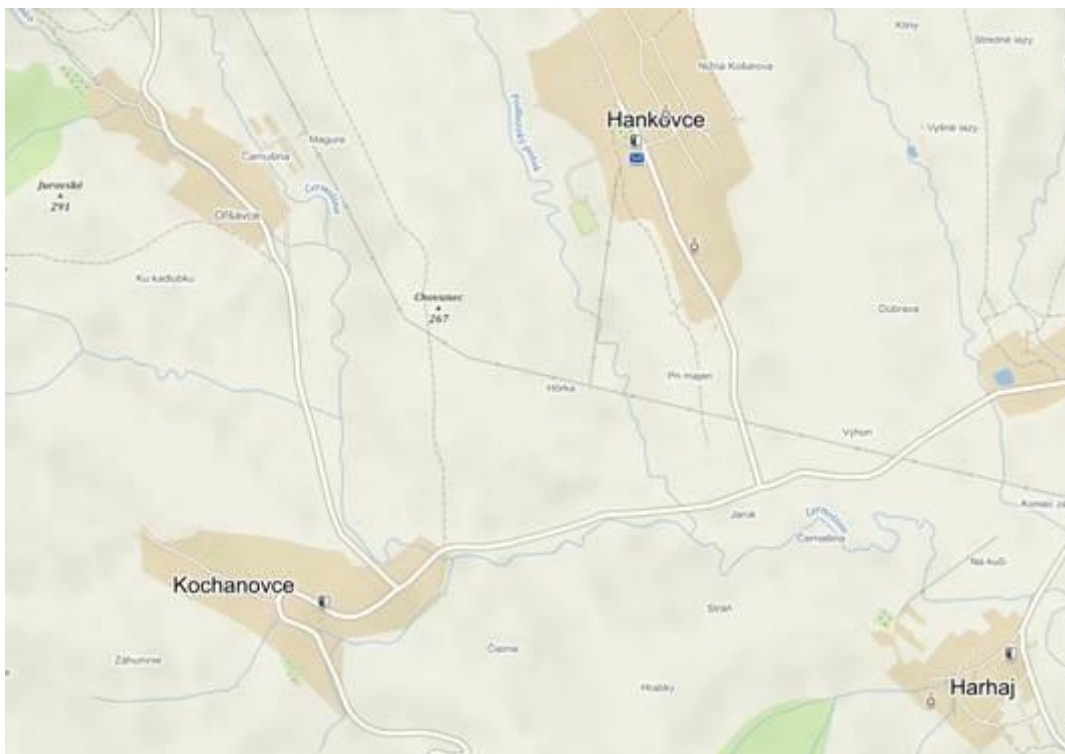
Zdroj: spracovateľ

2.2 GEOGRAFICKÁ POLOHA OBCÍ

Chotáre obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce ležia v juhozápadnej oblasti Nízkych Beskýd, južne až juhovýchodne od okresného mesta Bardejov v severovýchodnej časti Prešovského kraja na východe Slovenskej republiky. Touto oblasťou sa na Slovensku začínajú Východné Karpaty. Oblasť na západe ohraničujú Čerchovské vrchy, na juhu výbežok Šarišskej

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

vrchoviny a Slanské pohorie, na východe Bukovské vrchy. Cez región preteká od severu na juh rieka Topľa.

Obrázok 1 Mapa polohy obcí

2.3 HISTÓRIA OBCÍ

Obec **Hankovce** bola založená v 14. storočí. Najstaršia písomná správa o Hankovciach je z r. 1377. Prvý šoltýs sa nazýval Hanus, ktorého tunajší obyvatelia nazývali Hanko a pravdepodobne od jeho mena bol odvodený aj názov obce. V písomných prameňoch sa obec uvádza pod názvami Hannusuagasa prípadne Hankuagasa. Slovenský názov Hankowcze sa objavuje v 16. storočí. Hankovce vošli do svetových dejín odkrytím pastierskych mohýl nazvaných pyramídami slovenských pastierov z 5. a 6. tisícročia pred n. l. Tieto mohyly vznikli v eneolite. V Hankovciach bola odkrytá pastierska mohyla na najvyššom mieste, navrhovaná z kameňa, ktoré museli na ňu privážať odtiaľ, kde bolo, pretože v tomto lesnatom teréne - mieste odpočinku pravdepodobne nejakého hodnostára pastierskeho ľudu, ktorý sem postupne prišiel z Černomoria, sa kameň nikdy nenachádzal. Prekvapujúcou zvláštnosťou je hrob s kamennou stavbou, nájdený v jej zásype, ktorý veľmi silne pripomína megalitické hroby známe z konca doby kamennej zo severnej Európy.

Prvá písomná zmienka v obci **Harhaj** pochádza z roku 1441. Zemianske rodiny, ktoré v obci žili postavili dve kúrie, a to kuria Tivadaraz rodiny zemanov Tročaniovcov a kúriu zemianskej rodiny Beyczy. V priebehu ďalších rokov, postupne dedením, rozdeľovaním

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

a odkúpením majetku zaznamenávame rodiny Pasuth a Rady. V minulosti boli postavené ešte dva ďalšie kúrie- panské dvory , ktoré zanikli začiatkom 20. storočia. Už v minulosti sa obec Harhaj radila medzi malé obce Horného Šariša, pretože v 18-20 storočí sa počet obyvateľov pohyboval v rozpätí 150-230 obyvateľov. V Harhaji sa zachovalo niekoľko pôvodných obydlií. Okrem dreveníc pripomína niekdajší život stará kamenná studňa. Sakrálnou dominantou obce je novopostavený rímskokatolícky Kostol sv. Jána Nepomuckého.

Obec **Kochanovce** sa prvýkrát spomína v roku 1377 v súvislosti so stanovením hranice už existujúcich panstiev Kučín a Tročany. Kochanovce boli založené šoltýsom s usadlíkmi podľa zákupného práva v polovici 14. storočia na majetku zemanov z Tročian. Kochanovce (Kochanfalua, villa Kohan) sa v najstarších písomnostiach uvádzajú v r. 1377, 1384 a 1387, keď Mikuláš syn Gregor z Tročian mal tu kúriu a používal predikát „de Kohan“. Názov obce je odvodený od mena Kochan, ktorý mohol byť prvým šoltýsom Kochanoviec. Podľa portálneho súpisu z roku 1427 boli sedliacke domácnosti zdanené od 25 port, čím sa Kochanovce zaradili k stredne veľkým dedinám. V 16. stor. postupne dochádzalo k sociálnemu úpadku sedliakov. Úpadok sa prejavil v znížení počtu obyvateľov a domov, v roku 1600 bolo v dedine už len 6 obývaných poddanských domov. K postupnému nárastu došlo v 18. storočí.

Obec **Olšavce** založili na zákupnom práve v polovici 14. storočia. Obec je doložená z roku 1383 ako Alsouch, neskôr ako Olsoch (1384), Orssawcze (1773), Orsawcze (1786), Olšavce (1920); po maďarsky Orsóc. V roku 1427 mala 21 port. Patrila panstvu Tročany, od 16. storočia viacerým zemepánom, v 19. storočí Bánovcom, Semseyovcom. V roku 1738 obec vyhorela, v roku 1787 mala 30 domov a 209 obyvateľov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom. Časť obyvateľov pracovala v priemyselných podnikoch v Bardejove. Pôdu obrábali súkromne hospodáriaci roľníci.

2.4 SYMBOLY OBCÍ

Obec Hankovce používa pri výkone samosprávy symboly obce. Symbolmi obce sú: erb obce Hankovce a vlajka obce Hankovce. Erb obce Hankovce a vlajka obce Hankovce sú registrované v Heraldickom registri SR pod signatúrou H-118/1999.

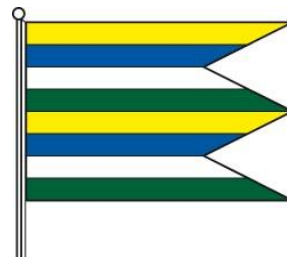
Erb obce Hankovce tvorí v modrom štíte vo vysokej zelenej pažiti stojace privrátene strieborné zvieratá - srnec a srna - v zlatej zbroji.

Obrázok 2 Erb obce Hankovce

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

Vlajka obce Hankovce pozostáva z ôsmich pozdĺžnych pruhov vo farbách 1/8 žltá, 1/8 modrá, 1/8 biela, 1/8 zelená, 1/8 žltá, 1/8 modrá, 1/8 biela a 1/8 zelená. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je troma cípmi, t.j. dvoma zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Obrázok 3 Vlajka obce Hankovce

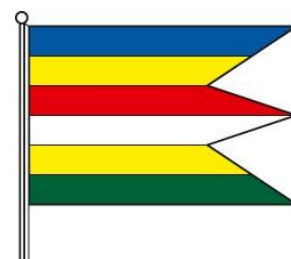
Obec Harhaj používa pri výkone samosprávy symboly obce. Symbolmi obce sú: erb obce Harhaj, vlajka obce Harhaj a pečať obce Harhaj. Najstarším známym prameňom o symboloch obce je zachovaný odtlačok pečatidla z roku 1787 na písomnosti z roku 1787. Kruhový pečat (lun): HARHAI: 1787 (pečať Harhaj) je od pečatného poľa oddelený výrazným perlovcom. V pečatnom poli je vyobrazený do prava otočený stojaci kohút s výrazným perím na chvoste. Je zaujímavé, že podobný motív sa v pečatiach obcí Šariša nevyskytuje. Práve tento symbol je originálny a neopakovateľný, preto pri návrhu erbu obce Harhaj použili tento historický symbol. Erb obce Harhaj a vlajka obce Harhaj sú registrované v Heraldickom registri SR pod signatúrou H-93/1999.

Erb obce Harhaj tvorí v modrom štíte na zelenej oblej pažiti stojaci strieborný kohút s červeným hrebeňom a v zlatej zbroji.

Obrázok 4 Erb obce Harhaj

Vlajka obce Harhaj pozostáva zo šiestich pozdĺžnych pruhov vo farbách 1/6 modrá, 1/6 žltá, 1/6 červená, 1/6 biela, 1/6 žltá a 1/6 zelená. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je troma cípmi, t.j. dvoma zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Obrázok 5 Vlajka obce Harhaj

Obec Kochanovce používa pri výkone samosprávy symboly obce. Symbolmi obce sú: erb obce Kochanovce a vlajka obce Kochanovce. Erb obce Kochanovce a vlajka obce Kochanovce sú registrované v Heraldickom registri SR pod signatúrou K-173/2001.

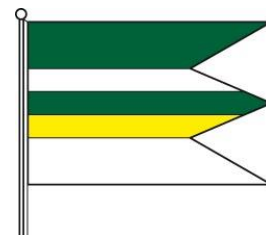
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

Erb obce Kochanovce tvorí v zelenom štíte strieborný skáčuci jeleň v zlatej zbroji.

Obrázok 6 Erb obce Kochanovce

Vlajka obce Kochanovce pozostáva z piatich pozdĺžnych pruhov vo farbách 2/7 zelená, 1/7 biela, 1/7 zelená, 1/7 žltá a 2/7 biela. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je troma cípmi, t.j. dvoma zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Obrázok 7 Vlajka obce Kochanovce

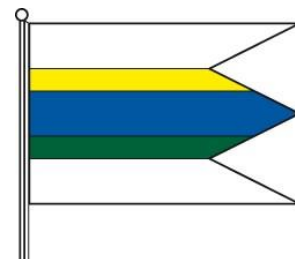
Obec Olšavce používa pri výkone samosprávy symboly obce. Symbolmi obce sú: erb obce Olšavce a vlajka obce Olšavce. Erb obce Olšavce a vlajka obce Olšavce sú registrované v Heraldickom registri SR pod signatúrou O-65/2002.

Erb obce Olšavce tvorí v modrom štíte vo vysokej oblej zelenej pažiti stojace dve strieborné privrátené jarabice v zlatej zbroji.

Obrázok 8 Erb obce Olšavce

Vlajka obce Olšavce pozostáva z piatich pozdĺžnych pruhov vo farbách 1/4 biela, 1/8 žltá, 1/4 modrá, 1/8 zelená a 1/4 biela. Vlajka má pomer strán 2:3 a ukončená je troma cípmi, t.j. dvoma zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

Obrázok 9 Vlajka obce Olšavce

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

2.5 ZAČLENENIE OBCÍ DO MIESTNEJ AKČNEJ SKUPINY A MIKROREGIÓNU

Obec má právo združovať sa s inými obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu.⁶ Obce môžu spolupracovať na základe zmluvy uzavretej na účel uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti, na základe zmluvy o zriadení združenia obcí, zriadením alebo založením právnickej osoby podľa osobitného zákona.⁷

Obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce sú partnermi Miestnej akčnej skupiny Sekčov-Topľa, ktorej partnermi sú aj ďalšie obce a zástupcovia súkromného a občianskeho sektora. Miestna akčná skupina funguje na princípoch spájania aktivít, ktoré podporujú hospodársky rozvoj vidieka (Leader) a spolupracuje na rozvoji svojho územia a získavaní finančných prostriedkov zo zdrojov Európskej Únie a z národných programov. Cieľom princípu Leader je podpora obyvateľov vidieka, aby na základe vzájomnej spolupráce rozhodovali o svojej budúcnosti, aby rozmýšľali nad potenciálom a smerovaním rozvoja oblastí, v ktorých žijú, a aby spoločne realizovali rozvojové stratégie.

Obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce zároveň tvoria mikroregión Sekčov-Topľa. Hlavným cieľom mikroregiónu je rozvoj územnej samosprávy, príprava, presadzovanie a realizácia spoločných cieľov a záujmov v rôznych oblastiach rozvoja a spoločenského života a pre hospodársky a sociálny rozvoj územných samospráv združených v rámci mikroregiónu.

⁶ § 1 odsek 3 zákona o obecnom zriadení

⁷ § 20 odsek 1 zákona o obecnom zriadení

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

A I. ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCÍ

3. KRAJINA

3.1 CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA OBCÍ A VYUŽITIE KRAJINY

Katastrálne územie obce Hankovce sa nachádza v nadmorskej výške v strede obce 257 m n. m. a v chotári 200—524 m n. m., katastrálne územie obce Harhaj v strede obce je 200 m n. m. a v chotári 190 - 361 m n. m., katastrálne územie obce Kochanovce v strede obce je 230 m n. m. a v chotári 210—450 m n. m. a katastrálne územie obce Oľšavce v strede obce je 240 m n. m. a v chotári 210 - 549 m n. m. Chotáre obcí Kochanovce a Oľšavce sa nachádzajú v doline Čermošiny, ústiacej do rieky Topľa. Povrch prevažne odlesnených chotárov obcí Harhaj a Kochanovce je mierne zvlnená, v obci Kochanovce až mierne členitá pahorkatina, v obci Harhaj až rovina. Povrch chotára obcí Hankovce a Oľšavce je mierne zvlnená pahorkatina až rovina, čiastočne zalesnená porastom borovice a buka. Pre celú oblasť rieka Topľa znamená veľmi veľa, nakoľko vytvára priaznivé biologické podmienky pre najúrodnejšie časti chotárov obcí. Rieka je nielen zásobárňou spodných vôd, ale svojou erozívnou činnosťou vytvára široké miesta, kde sa ťaží piesok a štrk.

V obciach je bohatý potenciál poľnohospodárskych pozemkov, tvoria viac ako 53% územia obce a prevláda orná pôda. Spôsob využitia ornej pôdy je viazaný na klimatické podmienky a pôdne typy danej oblasti. Poľnohospodárska výroba sa zameriava hlavne na rastlinu výrobu, ale aj živočíšnu výrobu, chov hovädzieho dobytku. Územie obcí patrí do krmovinárskej výrobnnej oblasti. Hlavné plodiny, ktoré sa tu pestujú sú obilniny, kukurica, krmoviny, v neobrábaných častiach pasienkové porasty.

V lesoch a ich okolí sú dobré existenčné podmienky pre vysokú zver. Často možno vidieť aj čriedy diviakov. V menšej miere sa vyskytuje jazvec obyčajný, líška obyčajná, mačka divá a vlk obyčajný. Hojne sa vyskytuje kuna lesná, kuna skalná, tchor obyčajný. V celej oblasti sa vyskytuje veľké množstvo vtáctva rôzneho druhu.

Podrobný prehľad využívania pozemkov v katastrálnych územiach obcí je uvedený v tabuľkách.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

Tabuľka: Využívanie pozemkov v katastrálnych územiach obcí

POZEMKY	POĽNO- HOSPODÁRSKE POZEMKY	LESNÉ POZEMKY	VODNÉ PLOCHY	ZASTAVANÉ PLOCHY	OSTATNÉ PLOCHY	CELKOM
OBE						
HANKOVCE	361,76	139,54	5,5	36,63	80,37	889,26
% k ploche obce	40,68	15,69	0,62	4,12	9,04	100
HARHAJ	343,8	69,52	0	6,2	9,94	443,45
% k ploche obce	77,53	15,68	0,00	1,40	2,24	100
KOCHANOVCE	292,54	222,59	5,45	17,8	14,3	552,68
% k ploche obce	52,93	40,27	0,99	3,22	2,59	100
OĽŠAVCE	279,2	194,64	13,48	15,85	3,27	506,44
% k ploche obce	55,13	38,43	2,66	3,13	0,65	100
PLOCHA CELKOM	1277,3	626,29	24,43	76,48	107,88	2391,83
% K PLOCHE CELKOM	53,40	26,18	1,02	3,20	4,51	100

Uvádzané v ha.

Zdroj: obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce, 2022

Tabuľka: Využívanie poľnohospodárskych pozemkov v katastrálnych územiach obcí

POĽNOHOSPODÁRSKE POZEMKY	ORNÁ PÔDA	TRVALO TRÁVNATÉ PORASTY	OVOCNÉ SADY	ZÁHRADY	VINICE	CELKOM
OBE						
HANKOVCE	346,89	0,00	0,00	14,87	0,00	361,76
% k ploche obce	95,89	0,00	0,00	4,11	0,00	100,00
HARHAJ	186,08	152,66	0,00	5,06	0,00	343,80
% k ploche obce	54,12	44,40	0,00	1,47	0,00	100,00
KOCHANOVCE	137,62	139,36	9,43	6,13	0,00	292,54
% k ploche obce	47,04	47,64	3,22	2,10	0,00	100,00
OĽŠAVCE	100,00	166,20	2,98	10,00	0,00	279,20
% k ploche obce	35,82	59,53	1,07	3,58	0,00	100,00
PLOCHA CELKOM	770,59	458,22	12,41	36,06	0,00	1277,30
% K PLOCHE CELKOM	60,33	35,87	0,97	2,82	0,00	100,00

Uvádzané v ha.

Zdroj: obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce, 2022

4. OBYVATEĽSTVO

4.1 VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV

Sledovaným obdobím pre hodnotenie vývoja počtu obyvateľov je obdobie ôsmich rokov predchádzajúcich roku spracovania aktuálneho Programu rozvoja obcí. Analýza vstupných údajov umožňuje formulovať záver, že počet obyvateľov v sledovanom období mierne narastá, čo vypovedá o stabilizovanom demografickom vývoji obcí. Pozitívny demografický vývoj môžu

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

ovplyvňovať vhodné podmienky pre život v obciach, najmä záujem obcí vytvárať podmienky pre individuálnu výstavbu domov a zabezpečovať zázemie služieb potrebných pre život najmä mladých rodín v obci. Pozitívny demografický vývoj je tiež základným predpokladom dlhodobého rozvoja obcí. Kľúčovými nástrojmi obcí pre udržateľnosť pozitívneho demografického vývoja je zabezpečovanie a rozvoj všetkých samosprávnych úloh.

Tabuľka: Vývoj počtu obyvateľov v obciach

OBEČ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
HANKOVCE	418	423	430	436	450	458	
HARHAJ	274	269	270	269	264	261	
KOCHANOVCE	253	255	261	263	263	272	
OĽŠAVCE							

Zdroj: obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce, 2022, stav k 31. 12. 2021

V obciach prevažujú obyvatelia slovenskej národnosti, tvoria viac ako 95% z celkového počtu obyvateľov. Z ostatných národností prevláda ukrajinská národnosť.

Tabuľka: Zastúpenie národností v obciach

NÁRODNOSŤ	slovenská	maďarská	rómska	ukrajinská	iná	SPOLU
OBEČ						
HANKOVCE	455			2	1	458
% k počtu v obci	99,34			0,44	0,22	100
HARHAJ	253				8	261
% k počtu v obci	96,93				3,07	100
KOCHANOVCE						
% k počtu v obci						100
OĽŠAVCE						
% k počtu v obci						100

Zdroj: obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce, 2022, stav k 31. 12. 2021

4.2 VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

V obciach je možné sledovať primeraný stav obyvateľov v produktívnom veku ku obyvateľom, ktorí sú v dôchodkovom veku. O vekovej štruktúre obyvateľov najlepšie vypovedá index starnutia, ktorý v obciach dosahuje hodnotu 1,1. Aktuálna hodnota indexu starnutia v obciach vypovedá o dlhodobo stabilizovanom stave vývoja populácie v regióne, so sklonom k miernemu starnutiu, čo je všeobecný stav zodpovedajúci vývoju v takmer všetkých regiónoch Slovenska.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

Tabuľka: Zastúpenie vekových kategórií v obciach

VEKOVÁ KATEGÓRIA	0 – 14 rokov	14 – 30 rokov	30 – 65 rokov	viac ako 65 rokov	SPOLU
OBEČ					
HANKOVCE	78	100	213	60	451
% k počtu v obci	17,29	22,17	47,23	13,31	100
HARHAJ	47	65	96	53	261
% k počtu v obci	18,01	24,90	36,78	20,31	100
KOCHANOVCE					
% k počtu v obci					100
OĽŠAVCE	15	30	86	33	164
% k počtu v obci	9,15	18,29	52,44	20,12	100
POČET CELKOM					
% K POČTU CELKOM					100

Zdroj: obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce, 2022, stav k 31. 12. 2021

4.3 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

Vzdelanie obyvateľov obce úzko súvisí so schopnosťami a zručnosťami uplatniť sa na trhu práce, najmä v obci a priľahlom regióne. V obci celkovo prevažujú obyvatelia v aktívnom veku s učňovským vzdelaním bez maturity. Početná je aj skupina obyvateľov so stredným odborným vzdelaním s maturitou. Podiel vysokoškolsky vzdelaných ľudí nie je zanedbateľný a primerane zodpovedá vzdelanostným potrebám obce a regiónu. Zo vzdelanostnej štruktúry obyvateľov obce vyplýva, že odborne remeselne zruční obyvatelia sú silným potenciálom obce. Záujem obyvateľov vzdelávať sa prioritne v odbornom školstve rôznej úrovne zodpovedá aj pracovným možnostiam a ponuke trhu práce v obci, v regióne a v blízkom okolí.

4.4 ZAMESTNANOSŤ OBYVATEĽOV

Obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce sa nachádzajú v regióne so stabilne vyššou mierou nezamestnanosti ako je celoslovenský priemer. Okres Bardejov, v ktorom sa obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce nachádzajú je v súlade s ustanoveniami zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov od roku 2017 zapísaný v zozname najmenej rozvinutých okresov. Počet nezamestnaných obyvateľov obcí v produktívnom veku je dlhodobo stabilný, podobne ako aj počet obyvateľov, ktorých je možné zaradiť do kategórie dlhodobo nezamestnaných. Obyvatelia obcí v produktívnom veku, ktorí našli svoje uplatnenie v blízkom okolí s možnosťou denného dochádzania sa vedú uplatniť najmä v poľnohospodárstve, v stavebníctve a vo verejnej správe, najmä na úradoch územnej samosprávy a štátnej správy,

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

v školstve aj v zdravotníctve. Väčšina obyvateľov obcí v produktívnom veku odchádza za prácou v pravidelných turnusoch do vzdialenejších regiónov Slovenska a do zahraničia. Z obce Oľšavce tak odchádza za prácou viac ako desať obyvateľov, z obce Harhaj viac ako sto obyvateľov a z obce Hankovce približne dvestoštyridsať obyvateľov v produktívnom veku, najmä mladá generácia.

Na zmiernenie nezamestnanosti a udržanie pracovných návykov obce využívajú projekty pre aktivačné práce, v prípade možností aj projekty pre absolventskú prax. Aktuálne obec Hankovce zamestnáva v rámci miestnych obecných služieb dvoch uchádzačov o zamestnanie, obec Oľšavce štyroch uchádzačov o zamestnanie. V chránenej dielni zamestnáva obec Hankovce tri osoby.

Tabuľka: Vývoj počtu obyvateľov obcí na aktivačných prácach

VYUŽITIE AKTIVAČNÝCH MIEST	2016	2017	2018	2019	2020	2021
OBEČ						
HANKOVCE	3	3	3	2	2	2
HARHAJ				2	1	1
KOCHANOVCE						
OĽŠAVCE	4	5	4	4	4	4
SPOLU						

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce, 2022

4.5 DOMOVÝ A BYTOVÝ FOND

S demografickým vývojom obyvateľov v obciach a pracovnými príležitosťami v regióne úzko súvisí podpora rozvoja individuálnej výstavby zo strany obcí aj záujem obcí zabezpečiť, alebo podieľať sa na zabezpečení sociálneho bývania v obciach. Podpora rozvoja individuálnej bytovej výstavby v súlade s územnými programami obcí, investície obcí do infraštruktúry a záujem jednotlivých obcí o zabezpečenie sociálneho bývania – to sú nástroje obcí a ich orgánov pre podporu pozitívneho demografického vývoja obyvateľov v obciach a motivácie najmä mladých rodín nevyst'ahovať sa z obcí. Každá obec dlhodobo venuje pozornosť vytváraniu priaznivých podmienok pre individuálnu výstavbu domov.

Obyvatelia obcí žijú prevažne v rodinných domoch, čo zodpovedá dedinskému charakteru obcí. Prevažná väčšina obývaných domov je využívaná na trvalé bývanie, v obciach sú aj domy neobývané alebo obývané prechodne, spravidla na víkendovú rekreáciu. V obci Hankovce sa v roku 2021 dobudovala nová obytná časť na výstavbu rodinných domov. Od roku 2015 má obec Hankovce obytný dom s jedenástimi nájomnými bytmi. O výstavbu nájomných bytov budú v budúcnosti usilovať aj ďalšie obce. Výstavba nájomných bytov je jedným z nástrojov, ako obce vedia podporiť mladé rodiny trvalo sa usadiť v obci.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

Tabuľka: Prehľad domového a bytového fondu v obciach

OBEC	DOMY			BYTY	
	OBYVÁNÉ DOMY	NEOBYVÁNÉ DOMY	PRECHODNE OBYVÁNÉ DOMY	BYTY V BYTOVÝCH DOMOCH VO VLASTNÍCTVE OBCE	BYTY V BYTOVÝCH DOMOCH V SÚKROMNOM VLASTNÍCTVE
HANKOVCE	94	5	3	11	18
HARHAJ	55	4		0	
KOCHANOVCE					
OĽŠAVCE	43	10	5	0	

Zdroj: obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce, 2022

Napriek priaznivým podmienkam pre individuálnu výstavbu sa najviac domov postavilo v obciach do roku 1970, aktuálne obce usilujú o výstavbu kompletnej infraštruktúry tak, aby umožnili väčšiu individuálnu výstavbu rodinných domov.

Tabuľka: Vek domového a bytového fondu v obciach

OBEC	DOMY POSTAVENÉ V ROKOCH				
	do 1919	1920 – 1970	1971 - 1991	1992 – 2007	2008 - 2021
HANKOVCE	2	47	30	13	10
HARHAJ	0	30	16	6	7
KOCHANOVCE					
OĽŠAVCE	15	10	20	4	
SPOLU					

Zdroj: obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce, 2022

5. OBČIANSKA VYBAVENOSŤ A ZÁZEMIE

5.1 ZDRAVOTNÉ A SOCIÁLNE SLUŽBY

V obciach Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce sa nenachádza ambulancia všeobecného lekára pre dospelých ani ambulancia pediatra. Najbližšie zdravotné stredisko so všeobecnou zdravotnou starostlivosťou pre obyvateľov obcí sa nachádza v meste Giraltovce a v meste Bardejov. Podobne aj odborné ambulancie sa najbližšie nachádzajú v meste Giraltovce a v meste Bardejov. V prípade potreby urgentnej pomoci, alebo v prípade vážnejších zdravotných problémov obyvatelia obcí využívajú najbližšiu nemocnicu, ktorá sa nachádza v meste Bardejov, alebo v krajskom meste Prešov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

Obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce neposkytujú pre obyvateľov obcí žiadne terénne, ambulantné ani pobytové sociálne služby. V rámci sociálnej pomoci všetky obce poskytujú základné sociálne poradenstvo, zabezpečujú poskytovanie sociálnych služieb v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu⁸ a pravidelne monitorujú potrebu sociálnej pomoci v obciach tak, aby sa z dlhodobého hľadiska pripravili na poskytovanie vybraných sociálnych služieb podľa potreby. Pre zabezpečenie sociálnej starostlivosti každá obec prijala svoj Komunitný plán sociálnych služieb obce. V rámci samosprávnych kompetencií obce v súlade s aktuálnou legislatívou využívajú možnosť adresného poskytovania rôznych benefitov sociálneho alebo finančného charakteru sociálne slabším skupinám obyvateľov. Je to najmä príspevok na stravovanie poberateľom dôchodkov, rozvoz stravy imobilným občanom a ďalšie služby sociálneho charakteru.

V každej obci sa nachádza pohrebisko aj Domy smútku s vlastným chladiacim zariadením.

5.2 OSTATNÉ SLUŽBY A OBCHODY

V obciach Hankovce a Kochanovce je dostupný predaj základných potravín spojený s predajom zmiešaného tovaru. Sortiment tovaru je postačujúci, za ďalším tovarom a službami obyvatelia dochádzajú do obce Kurima, Marhaň, alebo do mesta Giraltovce a Bardejov. V obci Hankovce sa nachádza pošta, bankomat sa v obciach nenachádza. Prehľad zabezpečenia základných občianskych služieb je v tabuľke.

Tabuľka: Prehľad služieb v obciach

OBEČ	POTRAVINY (POTRAVINY SPOJENÉ SO ZMIEŠANÝM TOVARAM)	PREDAJŇA ZELENINY - OVOCIA	PREDAJŇA S TEXTILOM	PREDAJŇA S OBUVOU	LEKÁREŇ	TRHOVISKO	POHOSTINSTVO, REŠTÁURÁCIA	CUKRÁREŇ	BANKOMAT	POŠTA
HANKOVCE	áno	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	áno
HARHAJ	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie
KOCHANOVCE										
OĽŠAVCE	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie

Zdroj: obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce, 2022

⁸ najmä zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

6. ŠKOLSTVO

Obce Hankovce a Kochanovce sú zriaďovateľmi materských škôl bez právnej subjektivity, obec Hankovce je zriaďovateľom aj neplnoorganizovanej základnej školy bez právnej subjektivity, obec Harhaj je zriaďovateľom Základnej školy s materskou školou, ktorej súčasťou je materská škola a neplnoorganizovaná základná škola. Obec Olšavce zabezpečuje povinné predprimárne vzdelávanie svojich detí na základe zmluvy v niektorej zo susedných obcí. Podobne aj obce, ktoré nie sú zriaďovateľom základnej školy zabezpečujú povinné základné vzdelávanie svojich žiakov na základe zmluvy s niektorou zo susedných obcí.

Obec Hankovce je zriaďovateľom Materskej školy Hankovce (ďalej aj „*materská škola*“ v príslušnom gramatickom tvare) bez právnej subjektivity. Stabilizovaný demografický vývoj v obci korešponduje so stabilizovaným počtom detí v materskej škole. Materská škola má jednu triedu a predprimárne vzdelávanie zabezpečuje pre deti s trvalým pobytom v obci Hankovce. Kapacita materskej školy je zo strednodobého horizontu postačujúca. Súčasťou materskej školy je školská jedáleň. V obci Kochanovce v priebehu rokov 2010 – 2017 nebola materská škola, od roku 2017 je obec opäťovne zriaďovateľom Materskej školy Kochanovce (ďalej aj „*materská škola*“ v príslušnom gramatickom tvare). Počet detí v materskej škole postupne narastá, jedna trieda je z kapacitného hľadiska postačujúca. Súčasťou materskej školy je výdajná školská jedáleň, obec má ambíciu zriadiť školskú jedáleň. Materská škola v obci Harhaj je súčasťou Základnej školy s materskou školou. Počet detí navštevujúcich materskú školu kolíše, jedna trieda je z kapacitného hľadiska postačujúca. Obce Hankovce, Harhaj a Kochanovce majú záujem o udržanie materských škôl na svojom území, v prípade potreby sú pripravené rozšíriť materské školy aj z kapacitného hľadiska.

Tabuľka: Vývoj počtu detí v materských školách

OBEČ	2016	2017	2018	2019	2020	2021
HANKOVCE	16	18	18	18	17	17
HARHAJ	13	17	15	13	13	10
KOCHANOVCE			4	7	10	11

Zdroj: obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, 2022

Budova materskej školy v obci Hankovce je po čiastočnej rekonštrukcii, z vonkajšej strany zateplená za účelom minimalizácie tepelných únikov. Potrebná je rekonštrukcia vnútorných priestorov, najmä sociálnych zariadení pre deti, elektroinštalácie, vody, odpadu a ďalších médií. Materská škola je pripojená na internet a pre edukačné aktivity je vybavená interaktívnymi zariadeniami, ktoré obec postupne obnovuje, modernizuje a dopĺňa. Areál detského ihriska materskej školy je potrebné modernizovať a zakúpiť nové ihriskové prvky. Budova materskej školy v obci Kochanovce je po rekonštrukcii. Potrebné je nakúpiť nové interiérové vybavenie, najmä

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

nábytok, stoly, stoličky aj moderné interaktívne zariadenia a hračky pre edukačné aktivity, najmä interaktívnu tabuľu, počítačové vybavenie, televízor. Potrebná je rekonštrukcia a modernizácia areálu detského ihriska pri materskej škole, obec chce zakúpiť rôzne edukačné a pohybové ihriskové prvky, tieniace prvky a upraviť okolie materskej školy pre potreby parkovania, oddychu aj rozšírenie zelene. Do školskej jedálne je potrebné nakúpiť technické a technologické vybavenie pre prípravu a skladovanie jedál a potravín, vrátane hrncov, drobného nábytku, stolov, stoličiek a jedálenského vybavenia na stravovanie. Materská škola v obci Harhaj sídli v spoločnej budove so základnou školou. Budova je po čiastočnej rekonštrukcii, potrebná je modernizácia najmä vnútorných priestorov. Obec postupne dopĺňa vybavenie a zariadenie materskej školy.

Obec Hankovce je zriaďovateľom aj neplnoorganizovanej Základnej školy Hankovce (ďalej aj „základná škola“ v príslušnom gramatickom tvare). Počet žiakov je stabilný a kapacita školy je postačujúca. Školským obvodom základnej školy pre ročníky 1. – 4. je celé územie obce Hankovce. Súčasťou základnej školy je aj školský klub detí. Základná škola v obci Harhaj je súčasťou Základnej školy s materskou školou, kapacita školy je postačujúca. Školským obvodom základnej školy pre ročníky 1. – 4. je celé územie obce Harhaj. Pre mimoškolské aktivity je zriadený školský klub detí.

Tabuľka: Vývoj počtu žiakov v základných školách

OBEČ	2016	2017	2018	2019	2020	2021
HANKOVCE	26	23	21	20	25	28
HARHAJ	9	11	11	13	11	7

Zdroj: obce Hankovce, Harhaj, 2022

Budova základnej školy v obci Hankovce je po čiastočnej rekonštrukcii. Vo vnútorných priestoroch je potrebná modernizácia sociálnych zariadení a rozvodov médií. Obec potrebuje pravidelne investovať do modernizácie počítačového vybavenia školy a do nákupu interaktívnych edukačných pomôcok a zariadení. Škole chýba telocvičňa a športové ihrisko. Budova školy v obci Harhaj potrebuje rekonštrukciu, najmä z hľadiska úspory energií. Rekonštrukciu si vyžaduje aj vnútorné vybavenie, najmä sociálne zariadenia pre žiakov a kompletný rozvod médií. V škole je potrebné pravidelne dopĺňať interaktívne edukačné pomôcky a zariadenia.

V obciach je potenciál rozšíreného vyučovania umeleckých predmetov, hudby a tanca, ale v obciach na nenachádza umelecká škola.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

7. EKONOMIKA A RIADENIE OBCÍ

7.1 EKONOMICKÁ KONDÍCIA OBCÍ

Obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce sú subjektom verejnej správy.⁹ Finančné prostriedky, s ktorými obce hospodária sú verejnými prostriedkami.¹⁰ Verejnými prostriedkami sú aj prostriedky Európskej únie a odvody Európskej únie.

Od kondície a rozpočtovej zodpovednosti jednotlivkej obce v priamo úmernej miere závisí jej schopnosť pripraviť projekty, štúdie, projektové dokumentácie, následne pripraviť žiadosti pre získanie nenávratných finančných prostriedkov a v neposlednom rade aj jej schopnosť schválené projekty realizovať. Obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce zodpovedne pristupujú k tvorbe svojich rozpočtov, viacročných rozpočtov aj k ich čerpaniu. Rozpočty obcí neobsahujú zámery a ciele, ktoré budú obce realizovať z výdavkov svojich rozpočtov (program obce).

Silným nástrojom rozpočtovej disciplíny v obciach je zavedený systém finančnej kontroly, najmä základná finančná kontrola a administratívna finančná kontrola. Obce primerane a zodpovedne využívajú bankové úverové zdroje.

V majetku obce Hankovce sa nachádzajú miestne cesty v dĺžke 6 km, budova obecného úradu, chata ANNA, Kultúrno-správna budova, Hasičská zbrojnica, Budovy obecného podniku, Dom smútku, Nájomné byty, autobusová zastávka. Obec Hankovce zverila časť svojho majetku do správy, obec nie je zakladateľom žiadnej obchodnej spoločnosti. V majetku obce Harhaj sa nachádzajú miestne cesty v dĺžke 2,3 km a budova obecného úradu. Obec časť svojho majetku zverila do správy rozpočtovej organizácii Základná škola s materskou školou, v obchodnej spoločnosti obec nemá založený žiadny majetok. V majetku obce Kochanovce sa nachádzajú miestne cesty, kultúrno-správna budova, budova hasičskej zbrojnice, budova materskej školy aj budova Domu smútku. Obec Kochanovce svoj majetok nezverila do správy, ani nezaložila do žiadnej obchodnej spoločnosti. V majetku obce Oľšavce sa nachádzajú miestne cesty v dĺžke 5 km a budova obecného úradu. Obec svoj majetok nezverila do správy, ani nezaložila do žiadnej obchodnej spoločnosti.

Tabuľka: Základný rozpočtový vývoj obce Hankovce

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
VÝVOJ PRÍJMOV						
VÝNOSY Z MIESTNYCH DANÍ	12819,61	12995,00	12988,65	13394	13394	13394
NEDAŇOVÉ PRÍJMY	45767,81	45395,38	45395,38	30769	30769	30769
PRÍJMY ZO ŠTÁTNEHO	173493,43	171822,12	193253,57	196023	196023	196023

⁹ § 3 odseky 1, 2 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy

¹⁰ § 2 písmeno a) zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

ROZPOČTU						
NENÁVRATNÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY	75518,72	116030,88	170403,24	118230,00	118230,00	118230,00
ÚVERY Z BÁNK	0	0	0	28102,00	28102,00	28102,00
VÝVOJ VÝDAVKOV						
VLASTNÝ VÝKON	350678,56	343394,85	408745,20	278/570,00	278/570,00	278/570,00
PRENESENÝ VÝKON	56714,19	73851,60	107262,40	96847	96847	96847
ZÁVÄZKY	368085,34	36381,44	317927,22	0	0	0
OSTATNÉ						

Uvedené v €.

Zdroj: obec Hankovce, 2022

Tabuľka: Základný rozpočtový vývoj obce Harhaj

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
VÝVOJ PRÍJMOV						
PODIELOVÉ DANE	118888	114144	116999	120000	120000	120000
VÝNOSY Z MIESTNYCH DANÍ	7958	8822	13582	10390	10390	10390
NEDAŇOVÉ PRÍJMY	7773	4165	3650	2900	2900	2900
PRÍJMY ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU	39642	47168	40393	38370	38370	38370
NENÁVRATNÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY	49644		1500	28289		
ÚVERY Z BÁNK	51593	47633	43673	51713	35753	31793
VÝVOJ VÝDAVKOV						
VLASTNÝ VÝKON	138748	125699	125442	118733	114816	116190
PRENESENÝ VÝKON	33540	36124	37242	33010	33010	33010
ZÁVÄZKY	13730	9231	12075	12000	12000	12000
OSTATNÉ	106976	15078	8144	50806	3000	3000

Uvedené v €.

Zdroj: obec Harhaj, 2022

Tabuľka: Základný rozpočtový vývoj obce Kochanovce

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
VÝVOJ PRÍJMOV						
VÝNOSY Z MIESTNYCH DANÍ	16 704	3 678	4 196	8 455	8 455	8 455
VÝNOSY Z PODIELOVÝCH DANÍ	81 940	104 474	109 298	95 000	95 000	95 000
NEDAŇOVÉ PRÍJMY	6 950	4 930	8 781	5 840	5 840	5 840
PRÍJMY ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU	6 750	26 875	15 098	1 175	1 175	1 175
NENÁVRATNÉ FINANČNÉ PROSTRIEDKY	203 753		279 759	170 675	0	0
ÚVERY Z BÁNK	173 361	48 508	0	15 000	0	0
VÝVOJ VÝDAVKOV						
VLASTNÝ VÝKON	515 313	187 712	144 337	285 820	285 820	285 820
PRENESENÝ VÝKON	6 586	9 317	15 538	1 175	1 175	1 175
ZÁVÄZKY	42 068	23 123	73 673	10 000		
OSTATNÉ	0	5 776	274 759			1 444

Uvedené v €.

Zdroj: obec Kochanovce, 2022

7.2 RIADENIE SAMOSPRÁVY

Obce vo svojej činnosti zabezpečujú originálne – samosprávne kompetencie, aj prenesený výkon štátnej správy. Rýchly vývoj informačných technológií a potreba okamžitého prístupu

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

k niektorým informáciám, ako aj program vzájomného prepojenia informácií verejnej správy vyžaduje kvalitné technické zázemie. Obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce sú zapojené do DEUS - DataCentrum elektronizácie územnej samosprávy Slovenska. DEUS vybudoval a prevádzkuje systém pre elektronizáciu agendy miest a obcí Dátové centrum obcí a miest (DCOM). Obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce majú pre výkon svojich kompetencií technické a softwarové zázemie aktuálne postačujúce. S postupným rozširovaním požiadaviek na prepojenie verejnej správy bude v podmienkach jednotlivých obcí potrebné zohľadniť pravidelnú aktualizáciu softwarového aj hardwarového vybavenia úradov.

Výkonným zázemím každej obce a jej orgánov - starostu obce a obecného zastupiteľstva obce je obecný úrad, ktorý zabezpečuje potrebné organizačné aj administratívne úkony a komplexnú komunikáciu s občanmi. Na pracoviskách obecných úradov sú zamestnaní referenti zabezpečujúci agendy v rámci samosprávnych kompetencií aj úlohy pri prenesenom výkone štátnej správy. Obce Hankovce a Kochanovce majú aj pedagogických zamestnancov. Starostovia jednotlivých obcí neustále dbajú o zabezpečenie pravidelného vzdelávania zamestnancov obce v súvislosti s implementáciou aktuálnej legislatívy aj v súvislosti v rozvojom informačných technológií a využívania elektronických služieb verejnej správy. Pre fungovanie obecných úradov je potrebná pravidelná modernizácia hardwarového vybavenia a pravidelná aktualizácia softwarového vybavenia. Obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce sú účastníkmi zmluvy o zriadení Spoločného obecného úradu so sídlom v obci Richvald.

8. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

8.1 STAV TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

Obce nemajú dostatočne vybudovanú a dobudovanú technickú infraštruktúru v rámci svojho územia. Na území obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce je vybudovaný verejný vodovod, ktorý je v majetku Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. Košice. Prietok vody je dostatočný, pre zabezpečenie plynulosti dodávky vody nie je potrebné zväčšiť objem vodojemu v obciach.

Výstavba plynofikácie bola v obciach Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce ukončená. Plynofikácia obcí veľkou mierou prispela k doriešeniu situácie v zásobovaní teplom. Po komplexnej plynofikácii obcí došlo k zmene používaných tuhých palív v prospech ušľachtilých palív, čo je nesporne prínosom v prospech zlepšenia životného prostredia, najmä ovzdušia.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

Obyvatelia využívajú tuhé palivá len prechodne, aktuálne len podľa vývoja cien v čase, ak je ponuka tuhých palív mimoriadne cenovo výhodná. Územie obcí je napojené na rozvody SPP, a.s., závod Košice. Rodinné domy sú zásobované pre vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody väčšinou z vlastných zdrojov tepla a to formou malých kotlov.

Systém likvidácie odpadových vôd v obciach je nevyhovujúci. Chýba vybudovanie kanalizačnej siete a čistička odpadových vôd. Splaškové odpadové vody v obciach sú odvádzané často do zastaralých septikov a suchých záchodov, ktoré vo väčšine prípadov nie sú dokonale izolované, takže často dochádza k znečisťovaniu podzemných vôd a tým aj k zhoršovaniu životného prostredia. Nemałym problémom je aj zamedzenie vypúšťania časti splaškových odpadových vôd do cestných rigolov zaústených do povrchových tokov.

V obciach nie sú žiadne výrobné zdroje elektrickej energie. Dodávka a rozvod elektrickej energie je zabezpečovaná Východoslovenskou energetikou a.s., závod Košice. Kapacita tejto rozvodne je dostačujúca, v prípade požiadaviek je technicky realizovateľné jej navýšenie. Rozvodná vzdušná sekundárna sieť v obci je na betónových stĺpoch.

Na území obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce existuje pevná telefónna sieť spoločnosti Slovak Telekom a.s., vyhovujúce a postačujúce je pokrytie signálom komerčných operátorov. Územie obcí je pokryté televíznym signálom, obec nie je napojená na žiadnu káblovú televíziu. Pripojenie na internet je dobré, internet je bežne prístupný pre obyvateľstvo v dostačujúcej miere, kapacite a rýchlosti. Internetové pripojenie je hlavne cez mobilných operátorov.

Obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce majú vybudované verejné osvetlenia. Vo všetkých obciach je potrebná pravidelná údržba verejného osvetlenia, obce pravidelne investujú do jeho modernizácie tak, aby verejné osvetlenie vyhovovalo súčasným potrebám a podmienkam energetickej úspornosti. Podobne je v obci Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce obecný rozhlas. Obecný rozhlas vyžaduje pravidelnú modernizáciu riadiacej jednotky aj externých súčastí. Obce nemajú vybudovaný kamerový systém v rámci verejného priestoru, ich budovanie zvýši bezpečnosť obyvateľov obce a obmedzí v obciach vandalizmus.

8.2 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Na území obcí vzniká komunálny odpad, hlavne zmesový odpad a biologický odpad. Obce v súlade s ustanoveniami zákona č. 79/2015Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zabezpečujú triedený zber odpadu vo všetkých komoditách komunálneho odpadu, nakladanie s ním aj jeho odvoz. V obciach je separovaný zber odpadu z obalov a odpadu z neobalových výrobkov zbieraných spolu s obalmi zo skla, z plastu, z papiera,

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

z kovu aj z viacvrstvových kombinovaných materiálov na báze lepenky, ďalej zber jedlých olejov a tukov, objemného odpadu, odpadu s obsahom škodlivých látok, drobného stavebného odpadu aj biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad a parkov. Obce zároveň umožňujú zber elektroodpadu a použitých prenosných batérií a akumulátorov a automobilových batérií a akumulátorov. Obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce na svojom území nezabezpečujú triedený zber biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu z domácností, ale umožňujú pôvodcom biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu z domácností vlastné kompostovanie. Dôvodom nezavedenia triedeného zberu biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu z domácností je uplatnenie výnimky.¹¹ Odvoz odpadu je zabezpečený prostredníctvom zmluvných partnerov obce. Pre zvýšenie miery triedenia komunálnych odpadov obce využívajú a zavádzajú legislatívne nástroje tak, aby boli obyvatelia obcí motivovaní k zvýšeniu miery separovania a zároveň aby bol výber poplatkov za komunálne odpady postačujúci pre úhradu nakladania s odpadom a zabezpečenie jeho vývozu.

V obciach Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce sa nenachádza kompostovisko pre biologicky rozložiteľný odpad, ani zberný dvor. Obce podporia výstavbu a prevádzku kompostoviska aj zberného dvora. Zmenami v systéme prístupu k nakladaniu s odpadom je však potrebné sa neustále zaoberať, najmä s ohľadom na možný vznik malých nepovolených skládok, nakoľko časti obyvateľov v obciach ešte chýba dostatočná ekologická zodpovednosť. Obce dbajú na to, aby sa v ich katastri nevyskytli žiadne enviromentálne záťaž.

8.3 DOBROVOĽNÁ POŽIARNA OCHRANA

V obciach Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce je dlhoročná tradícia Dobrovoľného hasičského zboru. Dobrovoľné hasičské zbory sú zamerané na zásahovú činnosť pri požiaroch, zabezpečujú protipožiarnu prevenciu a výchovu na predchádzanie požiarov v obciach a aktívne sa zapájajú aj protipovodňových akcií a do činností a aktivít v súvislosti s pandemickou situáciou. V obciach sa nachádzajú požiarne zbrojnice, obce sú vybavené protipovodňovými vozíkmi a ďalšou technikou, získanou z Ministerstva vnútra SR.

¹¹ § 81 odsek 21 písmeno b) zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

9. KULTÚRA A ŠPORT

Na organizovanie spoločenských a kultúrnych akcií obce využívajú svoje kultúrne domy, ktorú sú súčasťou kultúrno-správnej budovy, alebo sú to samostatne stojace budovy. Kultúrne domy je potrebné rekonštruovať tak, aby zodpovedali energetickej úspornosti budov, potrebná je aj rekonštrukcia vnútorných priestorov, rekonštrukcia sociálnych zariadení a rozvodov médií aj modernizácia vnútorného vybavenia a zariadenia, vrátane kuchýň a ich zázemia pre skladovanie a prípravu potravín a jedál. Kultúrny dom.

Ponuka kultúrnych a spoločenských aktivít je pomerne bohatá. Obce každoročne organizujú tanečné zábavy, fašiangový ples, deň matiek, deň detí, deň dôchodcov, vianočné akademie a ochotnícke divadlo.

Pre športové aktivity majú obyvatelia obce k dispozícii viaceré športoviská. V obciach sa konajú športové víkendy a futbalové turnaje, stolnotenisové turnaje, volejbalové zápasy aj tenisové turnaje. Aj napriek týmto aktivitám občanom chýbajú častejšie športové podujatia pre deti a dospelých.

Za ďalšími kultúrnymi, spoločenskými a športovými aktivitami musia občania dochádzať do väčších centier.

V rámci spoločenského a športového vyžitia občania využívajú modernizovanú oddychovú zónu v centre svojich obcí, v niektorých častiach obcí občanom chýbajú lavičky, altánky, piknikové plochy.

Tabuľka: Prehľad kultúrnych a športových možností v obciach

KULTÚRNE, ŠPORTOVÉ ZARIADENIE	KULTÚRNY DOM	DETSKÉ IHRISKO, ŠPORTOVISKO	ZARIADENÉ FUTBALOVÉ IHRISKO	NEZARIADENÉ IHRISKO, ŠPORTOVÁ PLOCHA	KLZISKO	TENISOVÉ IHRISKO	INÉ
OBEČ							
HANKOVCE	áno	áno	nie	áno	nie	nie	nie
HARHAJ	áno	nie	nie	áno	nie	áno	nie
KOCHANOVCE	áno	áno	áno	áno	nie	nie	nie
OĽŠAVCE	áno	áno	nie	nie	nie	nie	nie

Zdroj: obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce, 2022

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

10. STAV PROJEKTOVEJ PRIPRAVENOSTI

Obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce majú ambíciu pripraviť pre svoje potreby a investície kvalitné investičné projekty v súlade so schváleným dokumentom Programu rozvoja obcí. Obec Hankovce má aktuálne pripravený projekt na vybudovanie multifunkčného ihriska, na úpravu miestneho parku a vybudovanie amfiteátra, na dokončenie pozemkových úprav, na budovanie cykloturistickej trasy aj na prípravu územného plánu obce. Obec Harhaj má pripravený projekt na rozšírenie vodovodu, zámer na vybudovanie cyklotrasy, zámer na vybudovanie multifunkčného ihriska aj zámer na vybudovanie detského ihriska. Obec Kochanovce pripravuje projektovú dokumentáciu na rekonštrukciu miestnych ciest a chodníkov, pripravuje rekonštrukciu vodovodu a vybudovanie amfiteátra, obec má vypracovanú štúdiu na rekonštrukciu oplatenia cintorína a na vybudovanie chodníkov a spevnených plôch na cintoríne aj realizuje prípravné práce na vybudovanie spevnených plôch a okolia pri multifunkčnom ihrisku. Obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce majú pripravený spoločný projekt na výstavbu kanalizácie a čističky odpadových vôd.

Ostatné projekty budú obce pripravovať po schválení Programu rozvoja obcí v nadväznosti na časovú os jeho plnenia a v súlade s prípravou žiadostí o nenávratné zdroje financovania.

11. ZHODNOTENIE VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCÍ

Pre analýzu vnútorného prostredia boli identifikované viaceré kľúčové oblasti, v ktorých spracovateľ sledoval vývoj za posledných najmenej šesť rokov. Hodnotenie vnútorného prostredia je dôležité pre rozpoznanie silných a slabých stránok obcí. Pre potreby spracovania Programu rozvoja obcí boli identifikované, sledované a vyhodnotené oblasti: geografia, demografia, vzdelanosť obyvateľov, zamestnanosť obyvateľov, domový a bytový fond, zdravotné, sociálne služby a služby občianskej vybavenosti, školstvo, ekonomika, technická infraštruktúra, kultúra a šport. Spracovateľ v jednotlivých oblastiach hodnotenia uvádza k textu aj prehľadné tabuľky.

Medzi silné stránky obcí patrí početné zastúpenie obyvateľov v produktívnom veku, prevaha obyvateľov so vzdelaním pre potreby trhu práce, ochota ľudí vzdelávať sa a rekvalifikovať. Silné stránky obcí možno hodnotiť ako výborný predpoklad pre ich rozvoj.

Naopak, medzi slabé stránky je potrebné zaradiť hlavne nedostatočnú podporu podnikania a začínajúcich podnikateľov a nedostatok vlastných finančných možností obcí pre väčšie rozvojové investície a aktivity.

Podrobné zhodnotenie silných aj slabých stránok obce je v SWOT.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

Tabuľka: Zoznam kvantitatívnych a kvalitatívnych dát

Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát			
Oblasť dát / téma	Zdroj dát	Oblasť dát / téma	Zdroj dát
Geografia	obce	Služby	obce
Demografia	obce	Školstvo	obce
Vzdelanosť	obce	Ekonomika	obce
Zamestnanosť	obce	Technická infraštruktúra	obce
Domový fond	obce	Kultúra, šport	obce

Zdroj: vlastné spracovanie

A II. ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA OBCÍ

12. EKONOMICKÉ SUBJEKTY A ZAMESTNÁVATELIA V OBCIACH

12.1 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA VÝVOJA NEZAMESTNANOSTI V OBCIACH

Po prechode slovenského ekonomického systému na trhovú hospodárstvo sa prejavili zmeny na trhu práce. Trh práce významne ovplyvňuje nerovnomerný rozvoj jednotlivých regiónov v rámci Slovenska. Nezamestnanosť sa zaradila medzi hlavné negatívne rysy spoločnosti, najmä v regiónoch, kde je záujem investorov z rôznych dôvodov nízky. Dlhodobá nezamestnanosť sa pritom stala ekonomickým, psychologickým, sociálnym a kultúrnym problémom. Jej dôsledkom je nútená pravidelná a dlhodobá migrácia za prácou do vzdialenejších regiónov aj do zahraničia.

Obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce patria medzi obce s dlhodobou vysokou a stabilnou mierou nezamestnanosti. Dôvody takejto miery nezamestnanosti môžeme vidieť vo viacerých príčinách. V prvom rade je to zrušenie a zlikvidovanie viacerých podnikov ľahkého priemyslu, ktoré mali v regióne svoju tradíciu a zamestnávali značný počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Boli to hlavne podniky v oblasti spracovávania potravín a poľnohospodárskych produktov, poľnohospodárske podniky, strojárne podniky. Okrem zamestnávania tieto podniky zároveň pripravovali na svoje profesie množstvo mladých ľudí v rámci učňovského a stredného odborného školstva. Ľudia, dnes už v strednom veku, vyškolení pre tieto tradičné profesie a remeslá dnes v tomto regióne nenachádzajú svoje uplatnenie.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

V nemalej miere ďalšou možnou príčinou vysokej miery nezamestnanosti je aj malé zastúpenie obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním. Títo obyvatelia by vedeli a mali schopnosti rozvinúť v regióne malé a stredné podnikanie, prípadne pritiahnúť zaujímavého investora pre rozvoj ľahkého priemyslu. V obciach je práve opačný trend, kedy obyvatelia regiónu s vysokoškolským vzdelaním sú nútení odchádzať a nájsť si svoje uplatnenie v iných častiach Slovenska a v zahraničí.

Veľkou mierou k vysokej nezamestnanosti prispieva aj nezamestnateľnosť marginalizovanej skupiny obyvateľov. V neposlednom rade je potrebné poukázať aj na ďalšiu možnú príčinu vysokej miery nezamestnanosti, a tou je nízka kúpyschopnosť obyvateľov obce aj celého regiónu. Tá má za následok likvidáciu viacerých drobných podnikateľov, ktorí zabezpečujú predovšetkým predaj poľnohospodárskej produkcie, drobné služby občianskej vybavenosti, opravárenské a drobné stavebné činnosti a podobne. V záujme poskytovania nízkych cien a prispôsobenia sa kúpyschopnosti obyvateľov tieto nemôžu vytvoriť ďalšie pracovné miesta a počítať s rozvojom vlastnej firmy.

Uvedené hlavné príčiny sú dlhodobé a ani vďaka aktívnej politike trhu práce nie sú uspokojivo minimalizované.

Územie obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce podľa územnosprávneho členenia patrí do pôsobnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v meste Bardejov, ktorý sa zaoberá aktívnou politikou zamestnanosti. Je miestom vyhodnocovania trhu práce, evidencie nezamestnaných, sprostredkováva zamestnanie, poskytuje poradenské služby a rekvalifikácie.

12.2 PODNIKATEĽSKÉ ZÁZEMIE

Okrem najväčších zamestnávateľov v regióne pôsobia v obciach a ich okolí aj menší podnikatelia a samostatne hospodáriaci roľníci. Menší podnikatelia spravidla nezamestnávajú žiadnych ďalších zamestnancov, alebo zamestnávajú najviac päť zamestnancov.

Tabuľka: Typy podnikateľských subjektov v obciach

TYP PODNIKATEĽSKÉHO SUBJEKTU	PODNIKATELIA FYZICKÉ OSOBY	PODNIKATELIA PRÁVNICKÉ OSOBY	SAMOSTATNE HOSPODÁRIACI ROĽNÍCI
OBC			
HANKOVCE	50	3	5
HARHAJ	3	2	2
KOCHANOVCE			
OĽŠAVCE	15		3

Zdroj: obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce, 2022

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

Dominantným podnikateľským odvetvím je stavebníctvo, poľnohospodárstvo a lesníctvo aj verejná správa. Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov z hľadiska optimalizácie nezamestnanosti v obci a regióne patria Strojárne Bardejov, Nemocnica Bardejov, úrady verejnej správy a školstvo.

13. NEPODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY V OBCIACH

Na označenie nepodnikateľských subjektov, mimovládnych organizácií, spolkov či združení sa na Slovensku zaužíval pojem tretí sektor. Existencia týchto subjektov a ich zúčastňovanie sa na živote spoločnosti charakterizuje občiansku spoločnosť. V podmienkach územnej samosprávy je to ideálna symbióza, kedy tretí sektor pôsobí v oblastiach, kde dopĺňa manažment samosprávy. Spolkový a záujmový život v obciach a v celom mikroregióne má dlhodobú tradíciu.

13.1 MIMOVLÁDNE ORGANIZÁCIE

Mimovládne organizácie sú organizácie s právnou subjektivitou vytvorené súkromnými osobami alebo organizáciami, ktoré sa nezúčastňujú na vláde a ani vo vláde nemajú svojich zástupcov (vrátane orgánov územnej samosprávy). Ich mimovládny charakter je daný tým, že štát, ani orgány územnej samosprávy vrátane ich predstaviteľov nemajú nijaký vplyv na vedenie organizácie alebo iné ovplyvňovanie ich činnosti. Mimovládne organizácie sú inštitucionalizované, nezávislé a spravidla zriadené na verejno-prospešné účely. V podmienkach Slovenska sú mimovládne inštitúcie ako nezávislé výskumné, hodnotiace a poradné organizácie, ich pôsobnosť je globálna so zameraním na vybrané odvetvia spoločnosti a riadenia hospodárstva. Na území obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce nemá sídlo žiadna mimovládna organizácia.

13.2 SPOLKY A ZÁUJMOVÉ ORGANIZÁCIE

Spolková a záujmová činnosť má v obciach tradíciu dlhé desaťročia. Občania sa neformálne schádzali na rôznych folklórnych akciách a podujatiach, športových aktivitách a podobne. Neskôr tieto spolky aj inštitucionalizovali. Aj spolky a záujmové združenia sú charakterizované dobrovoľnosťou, nezávislosťou, ale ich ciele ohraničuje okruh ich aktivít. Obce majú bohatú

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

tradičnú spolkovú činnosť. Prehľad aktuálne pôsobiacich spolkov a združení v jednotlivých obciach je v tabuľke.

Tabuľka: Spolky a záujmové organizácie v obciach

OBEČ	SPOLOK, ZÁUJMOVÁ ORGANIZÁCIA
HANKOVCE	Jednota dôchodcov, Miestny spolok ČK, FS Lazanka, DHZ
HARHAJ	Únia žien, DHZ
KOCHANOVCE	Únia žien Slovenska, Jednota dôchodcov Slovenska, Dobrovoľný hasičský zbor, Poľovné združenie Carnošina
OĽŠAVCE	Jednota dôchodcov Slovenska, Dobrovoľný hasičský zbor, Poľovné združenie Carnošina

Zdroj: obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce, 2022

Obce činnosť spolkov podporujú finančne podľa možností rozpočtu tej – ktorej obce, ale aj nefinančne poskytnutím obecných priestorov na ich činnosť, pri propagácii a podobne.

14. DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

V blízkosti obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce prechádza cesta III/3509, 3510, ktorá prepája mesto Bardejov a mesto Giraltovce, ďalšími vedľajšími cestami sú spojené všetky štyri obce. Dopravná obslužnosť je zabezpečená celoplošne autobusovou dopravou, ktorú zabezpečujú súkromní prepravcovia pod Prešovským samosprávnym krajom. Frekvencia spojenia v priebehu pracovného týždňa do okresného mesta Bardejov a späť, ale aj do Giraltoviec nie je dostačujúca, nakoľko tieto obce pre svoju obslužnosť vyžadujú zachádzanie verejnej dopravy mimo hlavného dopravného spojenia. Nemajú tak rovnakú frekvenciu dopravnej obslužnosti ako tie obce, ktoré sú pri hlavnom dopravnom spojení. Okrem nedostatočnej frekvencie sú obyvatelia týchto koncových obcí znevýhodnení aj nedostatočnou dopravnou obslužnosťou v skorých ranných a neskorých nočných hodinách. V dňoch pracovného pokoja premáva autobusová doprava maximálne 2x denne, do niektorých obcí, ktoré sa nachádzajú mimo trasy hlavného dopravného spojenia, dokonca autobusová doprava v niektorý deň víkendu nepremáva. Autobusové spoje sú slabo zabezpečené v čase dopravnej špičky, autobusy sú ráno a popoludní často preplnené.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

Zachádzky autobusov do odľahlejších obcí spôsobujú meškanie dopravy, ktorá nadväzuje na ďalšie dopravné spojenie.

V obciach dlhodobo chýba doprava pre žiakov, ktorí denne migrujú do školy mimo vlastnej obce. V regióne nie je osobná ani nákladná železničná doprava. Najbližšia osobná železničná doprava je v Bardejove a v Prešove. Hustota železničného spojenia nie je postačujúca.

Napriek tomu, že obce nie sú na hlavnom ťahu z Giraltoviec do Bardejov (s výnimkou obce Harhaj), v obciach chýbajú spomaľovače rýchlosti, bezpečnostné zábradlia aj ďalšie prvky pre zlepšenie bezpečnosti obyvateľov pohybujúcich sa v blízkosti ciest.

15. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie človeka, tvorí životné prostredie - environment. Je predpokladom jeho ďalšieho vývoja a tvorí ho najmä ovzdušie, voda, pôda, horniny a ďalšie organizmy. Inak povedané, životné prostredie je súbor všetkých činiteľov, s ktorými prichádza do styku živý subjekt, ktorými je obklopený a na ktoré priamo i nepriamo pôsobí. Životné prostredie je jednou z určujúcich zložiek kvality života spoločnosti, logicky tvorí dôležitú súčasť aj pri analýze vonkajšieho prostredia rozvoja obce.

15.1 OVZDUŠIE A HLUK

V katastrálnom území obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce sa nenachádzajú veľké zdroje znečisťovania ovzdušia, čo pozitívne vplýva na kvalitu ovzdušia. Lokálne je ovzdušie znečistené len výfukovými plynmi cestnej dopravy a spaľovaní tuhého paliva v intravilánoch obcí v domácnostiach, ktoré prechodne využívajú tuhé palivá na vykurovanie. Znečistenie ovzdušia malými znečisťovateľmi bolo čiastočne odstránené plynofikáciou obcí. Obce zatiaľ centrálné nevyužívajú žiadne alternatívne zdroje energie, v obciach alternatívne zdroje energie individuálne využívajú niektorí obyvatelia.

Zaťaženosť prostredia hlukom v obciach je malá. Hluk vzniká hlavne z automobilovej dopravy na ceste III. triedy a miestnych cestách, keďže obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce nemajú priemyselné prevádzky.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

15.2 PÔDA

V katastri obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce sa nenachádzajú žiadne významné zdroje znečistenia životného prostredia, je možné predpokladať, že pôdy sú tu málo znečistené, bez ťažkých kovov. Jediným znečisťovateľom sú zastaralé septiky. V súvislosti s hospodárením na pôde sú stresovým faktorom poľnohospodárske meliorácie a rekultivácie, ktoré boli vybudované na pôde koncom 20. storočia. Ich realizáciou došlo na mnohých miestach k zmene pôvodných rastlinných spoločenstiev.

Kvalita pôdy je ovplyvnená poľnohospodárskou výrobou, aplikáciou hnojív a pesticídov v procese výroby.

15.3 VODNÉ PLOCHY

Hydrografický je riešené územie odvodňované tokom rieky Topľa, celá hydrografická sústava patrí do Povodia Bodrogu. Obce nepatria medzi záplavové územia. V niektorých obciach sa nachádzajú aj verejné studne a studničky s pitnou aj liečivou vodou.

V katastri obcí sa nenachádza žiadny významný priemyselný zdroj znečistenia vôd. Znečistenie povrchových vôd v katastrálnom území negatívne ovplyvňuje absencia splaškovej kanalizácie. Znečistenie vôd sa prejavuje najmä vypúšťaním odpadových vôd z obytných budov do potoka ako aj znečistením tuhým komunálnym odpadom a splaškovými vodami.

15.4 PRÍRODA A KRAJINA

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku Úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.

Katastrálne územie obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce nezasahuje do ochranného pásma žiadneho parku či chránenej oblasti.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

16. HISTORICKÉ A KULTÚRNE PAMÄTIHODNOSTI, PRÍRODNÉ ÚKAZY A INÉ POZORUHODNOSTI

Obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce disponujú bohatým potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu. Poloha obcí a koncepcne zvládnuté prepojenie zaujímavostí a služieb v rámci celého regiónu má potenciál prilákať rodiny s deťmi na výlety, seniorov na nenáročné prechádzky v prírode, žiakov na ozdravné pobyty aj milovníkov poľovačiek.

Hankovce vošli do svetových dejín odkrytím pastierskych mohýl nazvaných pyramídami slovenských pastierov z 5. a 6. tisícročia pred n. l. Tieto mohyly vznikli v eneolite. V Hankovciach bola odkrytá pastierska mohyla na najvyššom mieste, navŕšená z kameňa, ktoré museli na ňu privážať odtiaľ kde bolo, pretože v tomto lesnatom teréne - mieste odpočinku pravdepodobne nejakého hodnostára pastierskeho ľudu, ktorý sem postupne prišiel z Černomoria, sa kameň nikdy nenachádzal. Prekvapujúcou zvláštnosťou je hrob s kamennou stavbou, nájdený v jej zásype, ktorý veľmi silne pripomína megalitické hroby známe z konca doby kamennej zo severnej Európy. Aj ďalší okolitý región je bohatý na sakrálne pamiatky a drevené kostolíky východného obradu, obyvatelia sa starajú o niekoľko cintorínov z 1. svetovej vojny a v obciach badať záujem o zriaďovanie typických sedliackych domov.

Sprievodné služby cestovného ruchu, ako sú stravovacie možnosti, ubytovacie kapacity, zmenárenské služby, požičovňa športových potrieb, alebo služby sprievodcov a tlmočníkov v obciach chýbajú. K oživeniu turistického rozvoja a záujmu zo strany návštevníkov môže prispieť výstavba cyklotrás, cyklochodníkov, turistických a náučných chodníkov a ďalšieho nenáročného zázemia pre budúcich návštevníkov a používateľov. Podobne aj podpora remeselných dvorov a predaja poľnohospodárskych produktov z dvora môže byť pre región aj pre samotné obce jedným z cieľov návštevnosti. Propagácia obcí, regiónu a jeho pamiatok a krás vo vzťahu k návštevníkom je veľmi slabá. Obce nemajú dostatok vlastných finančných zdrojov na zabezpečenie rozvoja cestovného ruchu.

17. ZHODNOTENIE VONKAJŠÍCH VPLYVOV OBCÍ

Vonkajšie prostredie obcí je súhrn faktorov, ktoré obce nemôže vôbec ovplyvniť. Naopak toto prostredie ovplyvňuje obce a tie nemajú inú možnosť ako sa prvkom tohto prostredia čo najlepšie prispôbiť. Externé prostredie a jeho prvky popisuje STEEP analýza, ktorej úlohou je identifikovať faktory ovplyvňujúce obce, ich projekty a výsledné profitovanie. Jednotlivé faktory

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

môžeme rozdeliť do piatich hlavných kategórií, všetky majú spoločné to, že sa jedná o faktory tou – ktorou obcou neovplyvniteľné. Riešenie s nimi spojených problémov bude spočívať v prispôbení sa im tak, aby jednotlivé obce aj napriek nim mohli dosiahnuť stanovené ciele.

Tabuľka: STEEP analýza

SOCIÁLNE	TECHNOLOGICKÉ	EKONOMICKÉ	EKOLOGICKÉ	POLITICKÉ
Demografické zmeny	Vývoj technológií	Nové pracovné príležitosti	Nové trendy ochrany životného prostredia	Politika vlády v konkrétnej oblasti
Zmeny potrieb obyvateľov	Dostupná technológia a využívaná technológia	Využívanie ďalších zdrojov z EÚ	Európska legislatíva v životnom prostredí	Zmena legislatívy
Zmeny správania	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Noví investori	Dôsledky klimatických zmien	Legislatíva verejného obstarávania
Migrácia a imigrácia	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom eGovernmentu	Zmena fiskálnej politiky	Nové záväzky štátu vo vzťahu k EÚ	Presun kompetencií

Zdroj: vlastné spracovanie

Pre podrobné zhodnotenie vonkajšieho – externého prostredia obcí boli identifikované a skúmané niektoré základné oblasti, ktoré ovplyvňujú rozvoj obcí, ale obce na ne nemajú dosah:

Ekonomické subjekty a zamestnávateľia pôsobiaci v obciach a v mikroregióne a jeho bezprostrednom okolí, nepodnikateľské subjekty obcí, dopravná infraštruktúra a dopravná obslužnosť, životné prostredie a prírodné, historické a ďalšie zaujímavosti obcí a okolia. Z uvedených oblastí sa podrobným skúmaním definujú príležitosti a dajú sa predpokladať aj možné ohrozenia. K príležitostiam obcí je možné zaradiť prírodu bohatú na možnosti cykloturistiky, potenciál na rozvoj cykloturistiky, k ohrozeniam je potrebné zaradiť globálne nepriaznivé klimatické zmeny a s tým súvisiaca potreba rôznych opatrení na ochranu územia. Podrobnejšie sú príležitosti a ohrozenia v SWOT. Okres Bardejov bol s účinnosťou od 20. októbra 2017 zaradený Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny SR medzi najmenej rozvinuté okresy.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

A III. ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA OBCÍ

Univerzálna analytická technika zameraná na zhodnotenie vnútorných a vonkajších faktorov ovplyvňujúcich úspešnosť obce, mikroregiónu sa nazýva SWOT analýza. Najčastejšie je SWOT analýza používaná ako situačná analýza v rámci strategického riadenia, je súčasťou Programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí. Autorom SWOT analýzy je Albert Humphrey, ktorý ju navrhol v šesťdesiatych rokoch 20. storočia. SWOT je akronym z počiatočných písmen anglických názvov jednotlivých faktorov:

Strengths – silné stránky

Weaknesses – slabé stránky

Opportunities – príležitosti

Threats – hrozby, ohrozenia

V SWOT analýze vo všetkých faktoroch budeme sledovať 3 základné oblasti - priority, ktoré tvoria kosť následnej – strategickú časť dokumentu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce:

Ľudia a kvalita života

Infraštruktúra a životné prostredie

Ekonomika a riadenie obce

Ľudia a kvalita života – táto oblasť je prvou riešenou prioritou a tomu zodpovedá aj jej záujem a postavenie. Pre zlepšenie kvality života obyvateľov obcí boli podrobnejšie analyzované viaceré vstupné informácie analýzy vnútorného prostredia, aj analýzy vonkajšieho prostredia. SWOT analýza sa v tejto oblasti opiera o kapitoly: 3 Krajina, 4 Obyvateľstvo, 5 Občianska vybavenosť a zázemie, 6 Školstvo, 9 Kultúra a šport, 12 Ekonomické subjekty a zamestnávateľia v obciach.

Infraštruktúra a životné prostredie – pre SWOT analýzu sú dôležité zistenia v kapitolách: 8 Technická infraštruktúra, 14 Dopravná infraštruktúra, 15 Životné prostredie, 16 Historické a kultúrne pamätihodnosti, prírodné úkazy a iné pozoruhodnosti.

Ekonomika a riadenie obcí – je oblasť, priorita, ktorú asi najviac ovplyvňuje aktuálne globálne dianie a z toho vyplývajúca aplikácia aktuálnej legislatívy. Pre SWOT analýzu sú sledované kapitoly: 7 Ekonomika a riadenie obcí, 10 Stav projektovej pripravenosti obcí, 12 Ekonomické subjekty a zamestnávateľia v obciach a 13 Nepodnikateľské subjekty.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

Pri hodnotení súčasného stavu územia je potrebné zdôrazniť, že aktuálny stav rozvoja obcí v porovnaní so stavom pred rokom 2004 možno hodnotiť ako výrazný posun kvality života ich obyvateľov aj ako kvalitatívny posun zázemia, ktoré obce pre svojich občanov zabezpečujú. Úlohou Programu rozvoja obcí a jeho strategickej časti je tento stav udržať a naďalej rozvíjať.

Tabuľka: SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY Ľudia a kvalita života ❑ Stabilizovaný demografický vývoj ❑ Silné zastúpenie ľudí v produktívnom veku ❑ Flexibilita a mobilita obyvateľov dochádzať za prácou ❑ Ochota vzdelávať sa a rekvalifikovať sa ❑ Potenciál na vybudovanie poľnohospodárskych a remeselných dvorov ❑ Výhodné podmienky a možnosti pre stavbu nových rodinných domov ❑ Možnosti využívania rodinných domov na rekreáciu a víkendové bývanie ❑ Záujem obyvateľov zachovávať a propagovať tradície a zvyklosti ❑ Záujem obyvateľov o rozvoj obce ❑ Dostupnosť služieb v okresnom meste Infraštruktúra a životné prostredie ❑ Zachovalé územie a jeho atraktivita ❑ Primerané zázemie technickej infraštruktúry ❑ Organizovanie separovania zberu v obci ❑ Bohatý prírodný potenciál ❑ Bohaté možnosti zabezpečenia ekoturistiky, agroturistiky a cykloturistiky Ekonomika a riadenie obcí ❑ obce s primeranou úverovou zaťaženosťou ❑ Vyrovnané rozpočtové hospodárenie v obciach ❑ Mimoriadne zariadenia, šikovní a starostliví starostovia, starostky ❑ Pripravené podmienky pre implementáciu elektronickej komunikácie ❑ Dlhodobo dobre zvládnutý manažment projektov ❑ Dobré podmienky pre podnikanie v cestovnom ruchu	SLABÉ STRÁNKY Ľudia a kvalita života ❑ Nedostatočné sociálne služby a občianska vybavenosť ❑ Slabá prepojenosť vzdelanostnej štruktúry obyvateľov a možnosti trhu práce ❑ Nutnosť migrovať za vzdelaním a vyšším vzdelaním ❑ Nutnosť migrovať za prácou ❑ Neprimerane vysoká nezamestnanosť Infraštruktúra a životné prostredie ❑ Chýbajúca kanalizácia ❑ Chýbajúca čistička odpadových vôd ❑ Potreba rekonštrukcie miestnych komunikácií a odstavných plôch ❑ Zastaralé a neestetické stĺpy elektrického vedenia ❑ Nedostatočne riešená energetická úspora budov Ekonomika a riadenie obcí ❑ Malý záujem obyvateľov o elektronicú komunikáciu s obcou pri vybavovaní svojich potrieb a záujmov ❑ Nedostatočný záujem podnikateľov spolupracovať s obcou a podporovať jej aktivity ❑ Nedostatok finančných možností pre investičné zámery ❑ Nepostačujúca propagácia obcí a ich kultúrnych, historických a folklórnych tradícií a zvykov a tradičných výrobkov
PRÍLEŽITOSTI Ľudia a kvalita života ❑ Vybudovanie poľnohospodárskych a remeselných dvorov ❑ Vybudovanie zázemia pre krátkodobú turistiku ❑ Využívanie dostupných nástrojov na podporu začínajúcich podnikateľov ❑ Využívanie aktívnej politiky trhu práce vo vzťahu k absolventom	OHROZENIA Ľudia a kvalita života ❑ Odchod mladých ľudí za prácou do mesta a iných regiónov ❑ Úbytok detí a starnutie obcí ❑ Neschopnosť rekvalifikácie dlhodobo nezamestnaných obyvateľov ❑ Rastúci podiel sociálne znevýhodnených obyvateľov a v dôsledku toho aj úbytok služieb

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

- ☐ Motivácia podnikateľov zamestnať obyvateľov obcí
- ☐ Posilnenie rozvoja služieb v cestovnom ruchu
- ☐ Podpora rozvoja výstavby nových domov

Infraštruktúra a životné prostredie

- ☐ Využívanie životného prostredia na rozvoj cestovného ruchu, zhodnotenie nevyužitého prírodného potenciálu a miestnych zdrojov
- ☐ Posilnenie a podpora propagácie zdravých poľnohospodárskych výrobkov a produktov
- ☐ Využívanie prírodných a kultúrnych zaujímavostí na rozvoj cestovného ruchu
- ☐ Vybudovanie cyklotrás a náučných chodníkov
- ☐ Využívanie alternatívnych zdrojov energie
- ☐ Zabezpečenie energetickej efektívnosti budov

Ekonomika a riadenie obcí

- ☐ Aktívne využívanie možností čerpania nenávratných finančných príspevkov z projektov a grantov
- ☐ Aktívne zapojenie obyvateľov do diania v obci
- ☐ Zlepšenie elektronickej komunikácie s obyvateľmi
- ☐ Aktívna a trvalá propagácia obce a jej atraktivity a možností všetkými prostriedkami
- ☐ Podpora rozvoja spolkov a prostredníctvom nich aj propagácia folklórnych tradícií
- ☐ Zvýšenie atraktívnosti a využiteľnosti verejných priestranstiev
- ☐ Zlepšenie čistoty verejných priestranstiev

Zdroj: vlastné spracovanie

- ☐ Ohrozenie drobných služieb budovaním zázemia vo väčších mestách
- ☐ Malý záujem o podnikanie v službách

Infraštruktúra a životné prostredie

- ☐ Zánik tradičných remesiel a folklórnych zvykov
- ☐ Zarastanie pozemkov neudržiavaním krajiny
- ☐ Zhoršenie prírodného prostredia pre cestovný ruch
- ☐ Zhoršenie kvality vody v dôsledku nedobudovanej siete kanalizácie

Ekonomika a riadenie obcí

- ☐ Nedostatok financií na rozvojové projekty
- ☐ Nezáujem občanov o veci verejné
- ☐ Zánik spolkov

Tabuľka: Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík

DRUH RIZIKA	OBJEKT RIZIKA	ZDROJ RIZIKA	NEŽIADUCE DÔSLEDKY	PRAVDEPODOBNOSŤ
Individuálne	obce	Nezáujem obyvateľov o realizáciu aktivít v Programe rozvoja obcí	Nenaplnenie vízie a priorít Programu rozvoja obcí	veľmi nízka
Technické	obce	Dopravná zaťaženosť	Zhoršenie životného prostredia	stredná
Ekologické	obce	Identifikácia starých envirozáťaž	Zhoršenie životného prostredia	nízka
Sociálne	obce	Nedostatočné uplatnenie	Migrácia obyvateľov	stredná/nízka
Ekonomické	obce	Nezáujem investorov	Zvyšovanie nezamestnanosti	stredná

Zdroj: vlastné spracovanie

B. STRATEGICKÁ ČASŤ

Základným implementačným dokumentom plnenia národných priorít Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj Organizácie spojených národov v Slovenskej republike je Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 - nové znenie (ďalej len „*Slovensko 2030*“). Dokument Slovensko 2030 zároveň plní úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR v súlade s ustanovením § 6 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj prijalo všetkých 193 štátov OSN. Agenda 2030 vyzýva na urýchlené kroky na podporu prosperity a zároveň na ochranu planéty, pričom uznáva, že *„ukončenie chudoby musí ísť ruka v ruke so stratégiami, ktoré budujú hospodársky rast a zaoberajú sa rôznymi sociálnymi potrebami vrátane vzdelávania, zdravia, sociálnej ochrany, pričom vytvárajú pracovné príležitosti pri riešení zmeny klímy a ochrany životného prostredia“*.¹²

Úlohou dokumentu Slovensko 2030 je nielen premietnuť a konkretizovať priority Agendy 2030 a Európskej zelenej dohody v špecifických podmienkach Slovenska, ale zároveň ako integrovaná rozvojová stratégia rámcovať verejné politiky štátu a rozvojové politiky územných samospráv s cieľom zabezpečiť ich koordináciu, synergiu, stabilitu a efektívnejšie využívanie verejných zdrojov. Slovensko 2030 definuje priority a ciele rozvoja Slovenska v troch integrovaných rozvojových programoch pokrývajúcich kľúčové oblasti rozvoja:

- a) ochrana a rozvoj zdrojov,
- b) udržateľné využívanie zdrojov,
- c) rozvoj komunit.

Tieto programy sú chápané ako prierezové, integrujúce problematiku rôznych rezortov a rôznych úrovní štátnej správy a územnej samosprávy. Reagujú na hlavné výzvy nielen na národnej úrovni, ale berú do úvahy špecifiká regiónov Slovenska.¹³

Slovensko 2030 je základným východiskom aj pre regionálnu a miestnu samosprávu pri spracovaní programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja. Národné priority Agendy 2030 je potrebné premietnuť do programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja aj na úrovni územnej samosprávy. Plne v súlade s národnými prioritami Agendy 2030 je aj záväzok vlády SR definovaný v jej programovom vyhlásení,¹⁴ v ktorom sa zaviazala podporovať Slovensko vnútorne súdržné, silné a sociálne spravodlivé, schopné efektívne využívať verejné zdroje v záujme rozvoja

¹² Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

¹³ Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

¹⁴ Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

regiónov a ochrany životného prostredia, aby sa Slovensko premenilo na inteligentnú, inovatívnu a transparentnú krajinu.

Na základe výstupov analýz boli definované tri priority regionálneho rozvoja:¹⁵

- a) udržateľná konkurencieschopná, environmentálne a inovačne orientovaná ekonomika regiónov,
- b) zvýšenie kvality života a využitie prírodného a ľudského kapitálu,
- c) harmonizácia regionálneho a územného rozvoja.

Tri priority regionálneho rozvoja sa premietajú do troch integrovaných rozvojových programov dokumentu Slovensko 2030, ktoré sú detailne rozpracované do cieľov, definovania kľúčových zmien, prioritných krokov a potrebných intervencií na dosiahnutie cieľov. Pri ich vypracovaní sa Slovensko 2030 ako základný implementačný dokument Agendy 2030 Organizácie spojených národov opiera okrem výstupov analýz aj o široký participatívny proces pri spracovaní úvodného dokumentu Národnej stratégie regionálneho a územného rozvoja a Návrhu národných priorít implementácie Agendy 2030. Integrované rozvojové programy prepájajú Agendu 2030 a regionálny rozvoj a sú kľúčovým nástrojom naplnenia Agendy 2030 naprieč národnou, regionálnou a lokálnou úrovňou v nasledujúcej štruktúre:

1. Ochrana a udržateľný rozvoj prírodných a ľudských zdrojov, ako aj kultúrneho potenciálu, tak aby boli zachované pre ďalšie generácie a mohli byť využívané na ďalší rozvoj spoločnosti.
2. Premena hospodárstva SR do roku 2030 na konkurencieschopnú, inovačne orientovanú nízkouhlíkovú obehovú ekonomiku, ktorá bude efektívne zhodnocovať vzdelanie, ľudský potenciál a zdroje a bude environmentálne aj sociálne udržateľná a odolná proti vonkajším aj vnútorným nepriaznivým vplyvom.
3. Zefektívnenie a priblíženie správy verejných záležitostí občanom prostredníctvom vybudovania viacúrovňového integrovaného manažmentu rozvoja na národnej, regionálnej a miestnej úrovni²⁸. Zároveň je cieľom efektívne využívať územný potenciál regiónov.
4. Zvýšenie kvality života pre všetky sociálne skupiny v jednotlivých strategicko-programovacích regiónoch a zabezpečenie dostupnosti a kvality verejných služieb, práce a rovných príležitostí pre využitie potenciálu každého jednotlivca bez ohľadu na jeho sociálno-ekonomické zázemie či znevýhodnenie.

¹⁵ Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

Pri tvorbe strategickej a programovej časti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce zohľadnili obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce uvedené dokumenty a v nich definované priority.

18. VYMEDZENIE POJMOV

VÍZIA

Teória definuje víziu ako želanú predstavu. V Programe rozvoja obcí je to želaná predstava obyvateľov obcí a ich reprezentantov o budúcnosti, o ideálnom stave. Je veľmi dôležité pre rozvoj obce mať spoločnú predstavu o budúcnosti, pretože len vtedy je vízia nástrojom na motiváciu, ak je víziou spoločnou. Formulácia rozvojovej vízie je úvodným krokom pri tvorbe strategickej časti dokumentu. K naplneniu tejto vízie by malo smerovať spracovanie samotnej stratégie a z nej vyplývajúcej realizácie konkrétnych rozvojových projektov v nadväznosti na finančný rámec.

PRIORITY, CIELE

Okrem vízie je potrebné v tejto časti identifikovať jednotlivé ciele a formulovať hlavné priority - problémové oblasti. Pôvodná hierarchia, štruktúra strategickej časti, definovaná v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce z roku 2016 je v súčasnosti aktuálne rozpracovaná v nadväznosti na aktualizované národné dokumenty. Každá priorita je vymedzená cieľmi, ktoré majú byť dosiahnuté realizáciou opatrení.

OPATRENIA, AKTIVITY

Naplnenie cieľov je špecifikované opatreniami. Každé opatrenie je konkretizované aktivitami, od ktorých sa odvíjajú projekty naplňujúce celú stratégiu rozvoja obcí.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

19. VÍZIA OBCÍ

Obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce v roku 2028 sú prosperujúce obce, ktoré svojou aktívnou činnosťou a rozvojom v prospech obyvateľov motivujú ľudí trvalo sa v obci v rámci regiónu usadiť a vychovávať tu ďalšiu generáciu – čo má pozitívny vplyv na stabilizovaný demografický vývoj každej obce aj celého regiónu. Obyvatelia nemusia za prácou cestovať do zahraničia alebo vzdialených regiónov, ale vedia sa uplatniť v obci a blízkom okolí, či v blízkom regióne. Obce majú vybudovanú kvalitnú a modernú technickú infraštruktúru ústretovú pre životné prostredie, obecné cesty a dostatok oddychových zón a zelene vo svojom centre. Obyvatelia prosperujú v obnovených tradičných činnostiach, pracujú na malých farmách, starajú sa o prírodu a predávajú svoje kvalitné a ekologicky nezávadné produkty ostatným obyvateľom okolia a širšieho regiónu, ale aj lokálnym spracovateľom a výrobcom potravín. Podnikateľské prostredie je sústredené na využívanie miestnych zdrojov v oblasti služieb a cestovného ruchu, zabezpečuje lepšie uspokojenie životných potrieb občanov aj návštevníkov regiónu a zároveň zachováva kvalitu životného prostredia pre budúce generácie. Dostupné sú aj pracovné príležitosti v ostatných odvetviach. Obyvatelia každej obce sú hrdí na svoje tradície, tešia sa záujmu návštevníkov regiónu a organizovaním pravidelných sezónnych akcií vedia do obcí prilákať stále viac turistov z blízkeho okolia aj zo vzdialenejších regiónov.

20. PRIORITY A CIELE

20.1 PRIORITA: ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA

Kvalita života je pojem ťažko uchopiteľný a merateľný. Kvalita života vo svojom obsahu zahŕňa komunitné, environmentálne, ekonomické, sociálne, kultúrne, psychologické, duchovné a ďalšie podmienky pre zdravý a šťastný život. Na kvalitu života je možné prihliadať subjektívne ako na spokojnosť so svojim životom a zároveň aj z pohľadu vonkajších faktorov ako na kvalitu životných podmienok.

Najväčšou výzvou obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce je udržanie aktuálneho demografického vývoja obyvateľov a permanentné zabezpečovanie podmienok pre život v obciach tak, aby sa najmä mladé rodiny naďalej v obciach usídľovali a neodchádzali do iných centier. Podobne ako na celom území Slovenska, aj v obciach Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce pomer medzi počtom obyvateľov v poproduktívnom a produktívnom veku naznačuje postupné starnutie populácie.

Územný rozvoj obcí v prospech bytovej výstavby, vrátane podpory individuálnej bytovej výstavby je jednou z nezanedbateľných možností každej obce pozitívne ovplyvniť a dlhodobo motivovať záujem o bývanie v obci a zabezpečiť tak priame aj nepriame predpoklady jej rozvoja.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

V strednodobom horizonte budú obce riešiť identifikáciu lokalít vo svojich katastrálnych územiach, ktoré pripraví pre základnú občiansku infraštruktúru.

Obce budú v strednodobom horizonte zároveň potrebovať zásadné zlepšenie prístupu ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti a ku kvalitným sociálnym službám. Významným faktorom, ktorý vyvoláva tlak na kvantitatívny ale aj kvalitatívny nárast poskytovania zdravotných i sociálnych služieb, je rastúci počet seniorov. V obciach prevažujú obyvatelia s nižšími príjmami a priemerným sociálnym zabezpečením, preto aj využívanie sociálnych služieb pre seniorov vyžaduje podporu zo strany jednotlivých obcí. Na druhej strane sa očakáva, že celková spoločenská váha seniorov sa vďaka ich predpokladanej vyššej vitalite a spoločenskej aktivite posilní. Je dôležité pripravovať podmienky pre ich aktívne zaradenie do spoločenského aj ekonomického diania v obciach. Obce budú musieť aktívne zvažovať spôsob zvyšovania podpory celoživotného vzdelávania a prosperity seniorov.

Významným nástrojom priaznivého demografického vývoja v obciach je kvalita a dostupnosť vzdelávania. Obce Hankovce, Harhaj a Kochanovce sú zriaďovateľmi materských škôl, obce Hankovce a Harhaj sú zriaďovateľmi základných škôl. Potreba zavádzania moderných vzdelávacích postupov a implementácia nových edukačných inštitútov v rámci vzdelávania vytvára neustály tlak na kvalitné personálne zabezpečenie škôl a pravidelné zabezpečovanie moderných edukačných pomôcok a zariadení.

Neprehliadnuteľným problémom v obciach je nepomer medzi ekonomicky aktívnymi obyvateľmi ktorí pracujú v obci a jej okolí a tými, ktorí v pravidelných turnusoch odchádzajú za prácou do vzdialených regiónov a do zahraničia za lepšími možnosťami zamestnať sa. V obciach a celom regióne sa naplno dlhodobo prejavuje nezáujem investorov v ľahkom priemysle usadiť sa tu natrvalo a zabezpečiť ľuďom prácu. Orgány obcí majú v rukách málo možností a nástrojov, ako motivovať investorov a prilákať ich do obce. Vplyvom migrácie ekonomicky aktívnych obyvateľov za prácou mimo obce a región je ohrozená kvalita občianskej vybavenosti a využívanie škôl a školských zariadení. Okres Bardejov, v ktorom sa obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce nachádzajú je v súlade s ustanoveniami zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zapísaný v zozname najmenej rozvinutých okresov.

Kvalitu života v obciach výrazne ovplyvňuje aj prítomnosť marginalizovanej skupiny obyvateľov. V dôsledku demografického vývoja, slabých pracovných príležitostí aj v dôsledku straty prirodzených pracovných návykov sa táto skupina stáva v obci problémom, ako ju začleniť medzi väčšinové obyvateľstvo, ako jej pomôcť v otázke bývania aj v ďalších závažných sociálnych, právnych a zdravotných oblastiach. Východiskom sa javí spolupráca s „autoritami“ a vytváranie komunít a komunitných centier.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

Na kvalitu života v obciach nepochybne vplýva aj celková spoločenská atmosféra. Dôležitou sa stáva otázka bezpečnosti a prevencie pred sofistikovanými nástrahami ohrozenia obyvateľov.

Celková spokojnosť obyvateľov je zároveň najlepšou propagáciou každej obce a má spätný dopad na stabilizáciu aj prílev nových obyvateľov a snáď aj pracovných príležitostí.

GLOBÁLNY CIEĽ: STABILIZÁCIA OBCÍ

- ❑ Dosiahnuť pomerne ideálnu kombináciu pracovných príležitostí, bývania, sociálneho zázemia a príležitostí pre aktívny občiansky život tak, že sa obce stanú prítiahlivým, otvoreným a vitálnym miestom so všetkými podmienkami pre aktívny a zaujímavý život.
- ❑ Zabezpečiť trvalé zvyšovanie kvality života a bezpečnosti všetkých obyvateľov aj návštevníkov každej obce.
- ❑ Napomáhať dôstojnému životu a zabezpečovaniu bývania aj pre nízkopríjmové a znevýhodnené skupiny obyvateľov.
- ❑ Motivovať obyvateľov aktívne sa zapájať do riadenia vecí verejných s dôrazom deklarovať záujem o problémy všetkých skupín obyvateľov.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: STABILIZÁCIA ZAMESTNANOSTI V OBCIACH

- ❑ Rozvíjať úsilie a aktívne využívať legislatívne aj ekonomické nástroje na motiváciu ďalších zamestnávateľov využiť potenciál obyvateľov každej obce.
- ❑ Podporovať aktívnu politiku trhu práce vo vzťahu k dlhodobo nezamestnaným aj vo vzťahu k absolventom a podporovať rekvalifikáciu dlhodobo nezamestnaných.

ÚZEMNÝ CIEĽ: ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI OBCÍ

- ❑ Budovať a rozvíjať občiansku infraštruktúru a služby.
- ❑ Prispievať k tvorbe priaznivých životných podmienok pre starších obyvateľov každej obce.
- ❑ Udržať mladých ľudí v obciach, vytvoriť podmienky pre imigráciu obyvateľov do obcí a podporovať rozvoj siete škôl a predškolských zariadení v obciach.
- ❑ Vytvárať podmienky pre zblížovanie a výmenu skúseností medzi generáciami.
- ❑ Napomáhať rozvoju komunít a zapájaniu sa občanov do aktivít záujmových združení.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

- ❑ Rozvíjať podmienky pre rozmanité kultúrne, športové, rekreačné aktivity a ďalšie možnosti aktívneho trávenia voľného času, vrátane nových foriem.
- ❑ Chrániť, užívať a zveľaďovať kultúrne dedičstvo a prírodné bohatstvo a zdroje s ohľadom na zachovanie pre budúce generácie.

20.2 PRIORITA: INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Pre kvalitu života obyvateľov obcí je životne dôležitý transport médií. Vodovodné, energetické, kanalizačné a ďalšie siete musia zabezpečiť plynulé zásobovanie obyvateľov každej obce potrebnými médiami a súčasne mať na zreteli ochranu a zodpovedné nakladanie so zdrojmi. Obce nemajú dostatočne dobudovanú kompletnú základnú infraštruktúru, chýba vybudovanie kanalizácie a čističky odpadových vôd. Z dlhodobého hľadiska je napriek tomuto stavu nevyhnutná aj permanentná obnova a modernizácia už existujúcej technickej infraštruktúry. Pre komfort obyvateľov je dôležité mať k dispozícii systém náhradného zásobovania v prípade havárií.

Technicky vyspelá spoločnosť kladie čoraz vyššie nároky na kvalitu telekomunikačných a informačných sietí. Aj keď tieto médiá sú trhom pomerne dobre zabezpečené a zvládnuté, obce sa musia technicky pripraviť aj na aktuálnu potrebu verejnej správy rozvoja implementácie e-governmentu.

Pre zabezpečenie kvality životného prostredia pre ďalšie generácie je potrebné neustále apelovať na obyvateľov každej obce, aby odpad separovali. Obce zodpovedne zvládajú manažment komunálnych odpadov a prostredníctvom odborne spôsobilých partnerov postupne zefektívňujú systém nakladania s ním. Obce majú zároveň záujem zabezpečiť aj druhotné využívanie bioodpadu v záujme udržiavania kvality pôdneho fondu. Nezanedbateľný je monitoring lokalít s rizikom výskytu nelegálnych skládok a priebežné riešenie ekologických záťaží.

Obyvatelia obcí môžu využívať nie celkom postačujúcu sieť dopravnej obslužnosti verejnej autobusovej dopravy a prímestskej hromadnej dopravy. Aj keď dostupnosť a mobilita v konečnom dôsledku napomáha znižovaniu rozdielov medzi regiónmi, obce dopravnú obslužnosť a jej rozvoj vedľa ovplyvniť len nepriamo.

Kvalitný život v obciach je nemysliteľný bez splnenia základných podmienok kvalitného životného prostredia, charakterizovaného dostatočným množstvom zelene, rovnako ako aj verejného priestoru priateľského voči jeho užívateľom, vrátane telesne, zmyslovo postihnutých, rodičov s deťmi a iných špecifických skupín obyvateľstva. Pravidelné udržiavanie obecných parčíkov, zelene a miestnych odpočinkových zón, ich nová tvorba a ochrana, revitalizácia zanedbaných plôch, budovanie územných systémov ekologickej stability, trvalý súlad medzi

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

zastavaným a prírodným prostredím, rovnako ako zachovanie a ochrana kultúrno-historických prvkov, patria k významným aktivitám, ktoré obce pre svojich obyvateľov zabezpečujú.

Obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce sa nenachádzajú v oblasti, kde je vysoké riziko záplav, alebo erózie pôdy. V obciach ani v ich okolí sa nenachádza žiadna priemyselná záťaž či vysokorizikový znečisťovateľ, ktorý výrazne ovplyvňuje kvalitu životného prostredia obyvateľov obcí a priľahlého regiónu.

Obce nemôžu ignorovať otázku zabezpečenia a správy budúcich zdrojov, najmä vody, energií a pôdy tak, aby kvalita života obyvateľov bola udržiavaná a zvyšovaná aj v budúcich rokoch. S touto ambíciou súvisí aj príprava na dlhodobé klimatické zmeny. Táto príprava závisí vo veľkej miere aj na energetickej koncepcii Slovenskej republiky a Európskej únie. Obce by však mali realizovať aj vlastné opatrenia – zvyšovať energetickú efektivitu budov, zabezpečovať rezervné a diverzifikované zdroje energií a podobne. S klimatickými zmenami a čoraz častejšími výkyvmi počasia, ktoré sa v našich zemepisných šírkach začínajú vyskytovať musia byť obce zároveň pripravené aj na mimoriadne udalosti a havárie.

GLOBÁLNY CIEĽ: ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA V OBCIACH

- ❑ Podporiť zabezpečenie modernej, kapacitne aj kvalitatívne dostatočnej dopravnej infraštruktúry a obslužnosti pre súčasné potreby a budúci rozvoj každej obce.
- ❑ Udržiavať a zvyšovať kvalitu prostredia v obciach, vytvárať obyvateľom priateľský verejný priestor.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA V OBCIACH

- ❑ Dobudovať, modernizovať a zlepšiť technickú infraštruktúru každej obce.
- ❑ Rozvíjať efektívny systém separovania komunálnych odpadov a druhotného využitia biologicky rozložiteľných odpadov.
- ❑ Zabezpečiť permanentnú obnovu a modernizáciu technickej infraštruktúry, koordinovať aktivity správcov a prevádzkovateľov sietí.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

ÚZEMNÝ CIEĽ: OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA OBCÍ

- ❑ Chrániť a zveľaďovať prírodné bohatstvo a všetky prírodné zdroje a zložky životného prostredia s ohľadom na zachovanie pre budúce generácie.
- ❑ Integrované pristupovať k problematike pôdy a starostlivosti o pôdu.
- ❑ Uskutočňovať prevenciu pred dopadmi klimatických zmien vrátane zvyšovania energetickej efektivity budov a podielu využívania obnoviteľných zdrojov energie.
- ❑ Zabezpečovať systematickú starostlivosť o zeleň a prírodné prvky, vrátane realizácie územných systémov ekologickej stability.
- ❑ Obnoviť a revitalizovať tradičné prírodné prvky v krajine.
- ❑ Chrániť architektonické hodnoty a vytvárať priateľský verejný priestor.

20.3 PRIORITA: EKONOMIKA A RIADENIE OBCÍ

Pracovné príležitosti a úspešné ekonomické zázemie patria k hlavným hnacím motorom modernizácie a kvality obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce a tým aj blízkeho regiónu. Je potrebné hľadať, podporovať a využívať potrebné nové impulzy a kreatívny potenciál miestnych podnikateľov, aby sa dosiahla želaná úroveň pracovných príležitostí v širšom spektre zamerania, vrátane služieb. Významnú úlohu v tomto procese zohráva otvorená a transparentná činnosť manažmentu každej obce.

Budúcu konkurencieschopnosť a posilňovanie ekonomiky každej obce je potrebné hľadať v podpore malého a stredného podnikania s využitím domácich zdrojov. Malé a stredné podnikanie je ekonomickým motorom každej obce. Podpora a motivácia vlastného podnikateľského zázemia, využívanie vlastných dostupných zdrojov na podnikanie a podpora a propagácia podnikateľov zamestnávajúcich obyvateľov obcí a ich okolia je vysoko návratnou investíciou každej obce. Okrem riešenia ponuky pracovných príležitostí to zvyšuje prílev finančných prostriedkov do rozpočtu obce a následne napomáha jej rozvoju. Neopomenuteľnou skutočnosťou je aj podpora sociálnych väzieb v rodine a vzťahu obyvateľov k obci.

Cestovný ruch je jedným z efektívnych nástrojov pre reálnu stabilizáciu ekonomiky každej obce. Obce sú obklopené prírodou, čo umožňuje rozvoj agroturistiky a nenáročnej turistiky či výletov do prírody. Rozvoj cestovného ruchu v obciach je cielený na krátkodobé oddychové aktivity, na folklórne, športové a spoločenské využitie a rozvoj cykloturistiky. Ambíciou každej obce je propagovať kvalitu miestnych služieb a tradíciu pohostinnosti a spätosti s prírodou. Ako skvelá príležitosť vytvorenia nových pracovných príležitostí a podpora tradičného cestovného ruchu sa javí rozvoj agroturistiky a zdravého (bio)stravovania. Podobne aj podpora predaja

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

ekologicky nezávadných potravín od domácich drobných poľnohospodárov je kvalitným doplnením tradičného sortimentu ponuky v cestovnom ruchu.

Skvalitňovanie riadenia každej obce, zvýšenie kvality služieb poskytovaných samosprávou, znižovanie administratívnej záťaže na každom obecnom úrade, elektronizácia územnej samosprávy sú oblasti, ktoré musia obce a ich manažmenty riešiť, aby samospráva mohla plniť stále náročnejšie úlohy a vytvárať podmienky pre udržanie kvality života. Zabezpečenie väčšej účasti občanov na rozhodovaní, rozvoj občianskych iniciatív a celkové zlepšenie komunikácie s obyvateľmi obce sú oblasti, pri ktorých sa môže posilniť transparentné riadenie každej obce a môže sa dospieť k väčšej aktivite občanov, ich stotožneniu sa s obcou a využiť tak občiansky potenciál pre rozvoj obcí.

GLOBÁLNY CIEĽ: SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁVY A PODNIKATEĽOV V OBCIACH

- ❑ Podporovať spoluprácu medzi ekonomickými subjektmi, napomáhať vytváraniu strategických partnerstiev a podporovať rovnomerné rozmiestnenie v podnikateľských odvetviach za účelom vytvárania zdravého a motivujúceho konkurenčného prostredia.
- ❑ Budovať pozíciu každej obce ako ústretovej lokality pre investície v oblasti podnikania a podpory nových ekonomických subjektov.
- ❑ Vytvárať stimulujúcu podnikateľskú atmosféru v prospech usídľovania sa malých a stredných podnikateľov aj väčších spoločností, presviedčať o výhodnosti lokality nielen vzhľadom k potenciálu vzdelanostného zázemia, ale aj okolitého regiónu.
- ❑ Spravovať každú obec a usmerňovať jej rozvoj efektívne a transparentne, zvyšovať kvalitu a dostupnosť služieb samosprávy v prospech občanov aj podnikateľov.
- ❑ Podporovať pozitívny vzťah občanov k obci ich aktívnym zapájaním do rozhodovania a aktívnym reagovaním na ich potreby.
- ❑ Zvýšiť a podporovať prístup miestnych podnikateľov k programom a grantom.

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA V OBCIACH

- ❑ Pripraviť ekonomické podmienky, stimuly a nástroje na podporu nových podnikateľských subjektov v tradičných oblastiach podnikania.
- ❑ Zachovať a podporovať drobnú poľnohospodársku výrobu nezávadných potravín a výrobkov v každej obci.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

- ❑ Vytvárať podmienky pre vznik a rozvoj tradičných remeselných dvorov s kvalitnými službami, ponukou tradičných poľnohospodárskych výrobkov aj propagáciou územia a zvyklostí.
- ❑ Zapájať podnikateľov do možností získať nenávratné finančné príspevky na podporu podnikania v tradičných remeslách a službách.
- ❑ Vytvoriť prostredie uľahčujúce rozvoj podnikania v tradičných odvetviach a v remeslách.

ÚZEMNÝ CIEĽ: VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU V OBCIACH

- ❑ Podporiť vznik a rozvoj služieb v cestovnom ruchu a súvisiacich služieb a propagácie tradícií.
- ❑ Využiť kvalitu životného prostredia a rozvíjať možnosti озdravných a relaxačných pobytov detí, mládeže aj seniorov.
- ❑ Zabezpečiť modernizáciu agroturistiky, náučných chodníkov a cyklotrás, spájajúcich atrakcie a služby cestovného ruchu v jednotlivých obciach mikroregiónu.

20.4 HIERARCHIA STRATEGICKÝCH CIEĽOV A PRIORÍT

	PRIORITA 1 ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA		PRIORITA 2 INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE			PRIORITA 3 EKONOMIKA A RIADENIE OBCÍ		
GLOBÁLNY CIEĽ	STABILIZÁCIA OBCÍ		ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA V OBCIACH			SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁV A PODNIKATEĽOV V OBCIACH		
	OPATRENIE 1.1.1	OPATRENIE 1.1.2	OPATRENIE 2.1.1	OPATRENIE 2.1.2	OPATRENIE 2.1.3	OPATRENIE 3.1.1	OPATRENIE 3.1.2	OPATRENIE 3.1.3
	OPATRENIE 1.1.3	OPATRENIE 1.1.4						
ŠPECIFICKÝ CIEĽ	ZVÝŠENIE MIERY ZAMESTNANOSTI V OBCIACH		TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA V OBCIACH			ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA V OBCIACH		
	OPATRENIE 1.2.1		OPATRENIE 2.2.1		OPATRENIE 2.2.2	OPATRENIE 3.2.1		OPATRENIE 3.2.2
ÚZEMNÝ CIEĽ	ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI OBCÍ		OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA OBCÍ			VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU V OBCIACH		
	OPATRENIE 1.3.1	OPATRENIE 1.3.2	OPATRENIE 2.3.1		OPATRENIE 2.3.2	OPATRENIE 3.3.1	OPATRENIE 3.3.2	OPATRENIE 3.3.3
	OPATRENIE 1.3.3	OPATRENIE 1.3.4	OPATRENIE 2.3.3		OPATRENIE 2.3.4			
	OPATRENIE 1.3.5	OPATRENIE 1.3.6						

Zdroj: vlastné spracovanie

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

C. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce obsahuje Opatrenia a v rámci nich jednotlivé Aktivity na zabezpečenie realizácie Programu rozvoja obcí. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie globálnych, špecifických aj územných cieľov identifikovaných v strategickej časti dokumentu. Opatrenia a aktivity sú cielené tak, aby boli realizovateľné v ktorejkoľvek obci podľa reálnej potreby.

21. OPATRENIA A AKTIVITY

21.1

PRIORITA 1

ĽUDIA A KVALITA ŽIVOTA

GLOBÁLNY CIEĽ: STABILIZÁCIA OBCÍ

Opatrenie 1.1.1

Podpora výhodných podmienok pre priamych investorov

Aktivity:

- ☐ Vysporiadanie pozemkov pre budovanie podnikateľskej zóny v snahe podporiť príliv priamych investorov, malých a stredných podnikateľov do obcí
- ☐ Vybudovanie technickej a prístupovej infraštruktúry k podnikateľskej zóne v obciach
- ☐ Marketing obcí vo vzťahu k podnikateľom a aktívna prezentácia podnikateľských príležitostí a vhodného vzdelanostného zázemia obcí, regiónu
- ☐ Aktualizácia územného plánu obcí

Opatrenie 1.1.2

Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obciach

Aktivity:

- ☐ Vypracovanie a aktualizácia územného plánu obcí

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

- ❑ Príprava projektovej dokumentácie na bytovú výstavbu
- ❑ Vysporiadanie pozemkov pre bytovú výstavbu
- ❑ Výstavba obecných bytov v bytových domoch
- ❑ Príprava projektovej dokumentácie na výstavbu nízkošandardných bytov
- ❑ Vysporiadanie pozemkov pre výstavbu bytových domov s nízkošandardnými bytmi
- ❑ Výstavba bytových domov s nízkošandardnými bytmi
- ❑ Výstavba technickej infraštruktúry pre obecné domy s bytmi a individuálne domy
- ❑ Podpora individuálnej bytovej výstavby
- ❑ Obnova a modernizácia bytového fondu za účelom energetickej efektívnosti budov
- ❑ Vytvorenie registra bývania v obciach (voľné byty, domy, stavebné pozemky)
- ❑ Pozemkové úpravy za účelom sceľovania pozemkov

Opatrenie 1.1.3

Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obcí, ochrany ich majetku aj ochrany majetku obcí

Aktivity:

- ❑ Budovanie, rozširovanie a modernizácia kamerových systémov vo verejných priestoroch obcí, kamerové monitorovanie centier obcí aj pohrebísk v obciach
- ❑ Podpora rozširovania osobných bezpečnostných signalizačných zariadení seniorov
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia, modernizácia a údržba hasičských zbrojníc v obciach
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia, modernizácia a údržba varovných systémov v obciach

Opatrenie 1.1.4

Podpora aktívnej činnosti spolkov a združení

Aktivity:

- ❑ Podpora vzniku, činnosti a inštitucionálneho rozvoja neziskových organizácií pôsobiacich v oblasti sociálnej a zdravotnej pomoci
- ❑ Motivácia marginalizovanej komunity stanoviť a rešpektovať „autoritu“ z vlastných radov, ktorá bude aktívne spolupracovať so starostom obce a poslancami
- ❑ Vytváranie a podpora vytvárania neziskových organizácií zaoberajúcich sa voľnočasovými aktivitami
- ❑ Materiálne zabezpečenie a podpora pravidelnej klubovej a krúžkovej činnosti detí a mládeže
- ❑ Začlenenie seniorov do veku primeraných aktivít rozvoja obcí

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ZVÝŠENIE MIERY ZAMESTNANOSTI V OBCIACH

Opatrenie 1.2.1

Posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitostí na trhu práce

Aktivity:

- ☐ Podpora informovanosti rodičov a žiakov pri výbere štúdia po ukončení základnej školy v nadväznosti na potreby trhu práce
- ☐ Poskytovanie pravidelných informácií o potrebách trhu práce aj o aktívnej politike zamestnanosti v rámci kraja a príľahlých regiónov
- ☐ Poskytovanie pravidelných informácií o možnostiach vzdelávania sa s prepojením na potreby trhu práce
- ☐ Organizovanie školení, tréningov a rekvalifikačných kurzov pre nezamestnaných a ohrozených nezamestnanosťou
- ☐ Podpora zvyšovania vzdelanostnej úrovne obyvateľov s dôrazom na marginalizované skupiny obyvateľstva
- ☐ Využívanie aktívnych činností a absolventskej praxe v obciach
- ☐ Zapájanie obyvateľov do manažovania a realizácie obecných projektov

ÚZEMNÝ CIEĽ: ZLEPŠENIE OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI V OBCIACH

Opatrenie 1.3.1

Budovanie zázemia sociálneho zabezpečenia v obciach

Aktivity:

- ☐ Vytvorenie a permanentná aktualizácia databázy potrieb sociálnych a zdravotných služieb obyvateľov obcí
- ☐ Rekonštrukcia a modernizácia nehnuteľností vo vlastníctve jednotlivých obcí za účelom poskytnutia priestorov vybraným zdravotným ambulanciám
- ☐ Vybudovanie, materiálne zabezpečenie a modernizácia centier poskytovania sociálnych služieb s dennou starostlivosťou
- ☐ Vybudovanie, materiálne zabezpečenie a modernizácia centier a poskytovanie kvalitných sociálnych a zdravotných služieb pre starších ľudí, odkázaných na stálu starostlivosť
- ☐ Vybudovanie a materiálne zabezpečenie domovov dôchodcov rodinného typu
- ☐ Vybudovanie a materiálne zabezpečenie priestorov pre mládež a jej aktivity
- ☐ Vytvorenie a stabilizácia systému terénnej opatrovateľskej služby pre seniorov
- ☐ Stabilizácia systému poskytovania stravovacích služieb pre seniorov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

- ❑ Zabezpečenie preventívnych opatrení pre mládež aj dospelých ohrozených drogovými a ostatnými závislosťami, podpora poradenskej činnosti a osvetu

Opatrenie 1.3.2

Modernizácia a rozvoj základnej infraštruktúry služieb

Aktivity:

- ❑ Podpora rovnomerného rozšírenia ponuky služieb a rozvoja služieb občianskej vybavenosti
- ❑ Podpora odbytu miestnych poľnohospodárskych produktov „z dvora“ pre obyvateľov obcí a okolia
- ❑ Podpora odbytu miestnych remeselných výrobkov a služieb pre obyvateľov obcí a okolia
- ❑ Vytvorenie nových hrobových miest na obecných pohrebiskách
- ❑ Revitalizácia medzihrobových priestorov na obecných pohrebiskách
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia a údržba prístupových ciest na obecných pohrebiskách
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia a modernizácia domov smútku na obecných pohrebiskách
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia a údržba stavieb na obecných pohrebiskách súvisiacich s poskytovaním pohrebných služieb
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia a údržba parkovacej plochy, parkovacích miest pri obecných pohrebiskách
- ❑ Vybudovanie, rekonštrukcia a údržba oplotenia obecných pohrebísk

Opatrenie 1.3.3

Stabilizácia siete škôl v obciach

Aktivity:

- ❑ Stabilizácia základnej školy a materskej školy / základných a materských škôl
- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba budov materských škôl
- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba budov základných škôl
- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba interiérového vybavenia materských škôl
- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba interiérového vybavenia základných škôl
- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba školských jedální
- ❑ Modernizácia kuchynského vybavenia a jedálenského zariadenia v školských jedálňach
- ❑ Podpora tvorby a propagácie zaujímavých a atraktívnych vzdelávacích programov na školách
- ❑ Podpora vytvárania neziskových združení priaznivcov školy so samostatnou právnou subjektivitou k prijímaniu grantových prostriedkov pre rozvoj škôl
- ❑ Organizovanie propagácie škôl aktivitami dní otvorených dverí na školách
- ❑ Prezentácia kvality škôl a výsledkov žiakov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

- ❑ Podpora propagácie škôl na webových sídlach obcí

Opatrenie 1.3.4

Zlepšovanie vybavenosti a podporovanie využiteľnosti škôl

Aktivity:

- ❑ Rozširovanie a modernizácia vybavenosti škôl a školských zariadení, nákup interaktívnych didaktických pomôcok a zariadení
- ❑ Podpora zavádzania vzdelávacích programov zameraných na motiváciu pre remeselné zručnosti
- ❑ Rekonštrukcia existujúcich športových areálov v základných školách
- ❑ Podpora výmenných pobytov žiakov s partnerskými školami v zahraničí
- ❑ Podpora žiakov aktívne sa zapájať do vedomostných a športových súťaží
- ❑ Zavádzanie a využívanie internetu a e-learningu v školách
- ❑ Podpora individuálneho vzdelávania detí mimoriadne talentovaných a nadaných
- ❑ Podpora individuálneho vzdelávania v rámci integrácie žiakov so zdravotným postihnutím
- ❑ Podpora psychologicko-pedagogického poradenstva pre deti
- ❑ Podpora alternatívnych metód vyučovania
- ❑ Podpora zvyšovania kvalifikácie učiteľov a ich ďalšieho vzdelávania

Opatrenie 1.3.5

Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí

Aktivity:

- ❑ Podpora obyvateľov obcí v záujmovej činnosti, generačnej spolupráci a práci s deťmi
- ❑ Organizovanie pravidelných športových podujatí
- ❑ Podpora využívania športových areálov a podpora aktívneho cvičenia žien, mládeže, seniorov
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia multifunkčných ihrísk v obciach
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia priestorov pre športovú klubovú činnosť
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia budovy futbalového klubu v obciach
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia detských ihrísk v obciach
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia workoutových ihrísk v obciach
- ❑ Organizovanie tradičných kultúrnych podujatí
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia domov kultúry v obciach
- ❑ Modernizácia interiérového vybavenia domov kultúry a ich kuchynskej časti
- ❑ Podpora prezentácie výsledkov záujmovej činnosti a tvorby doma aj v zahraničí
- ❑ Podpora aktívneho a zdravého starnutia

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

Opatrenie 1.3.6

Podpora miestnych kultúrnych, spoločenských a folklórnych tradícií

Aktivity:

- ☐ Ochrana, propagácia a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva obcí a atrakcií obcí
- ☐ Podpora a propagácia folklórnych a spoločenských podujatí a aktivít
- ☐ Podpora a propagácia tradičnej remeselnej výroby
- ☐ Vydanie publikácií o obciach a vydávanie ďalších printových materiálov, kalendárov
- ☐ Výstavba a vybavenie Múzea tradícií – stála expozícia sedliackeho domu v obciach
- ☐ Podpora a propagácia zberateľskej činnosti dobových artefaktov

21.2

PRIORITA 2

INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

GLOBÁLNY CIEĽ: ZVYŠOVANIE KVALITY ŽIVOTA V OBCIACH

Opatrenie 2.1.1

Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obcí

Aktivity:

- ☐ Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava miestnych ciest
- ☐ Výstavba a údržba jarkov a kanálov popri miestnych cestách
- ☐ Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava mostíkov a lávok
- ☐ Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava chodníkov a priekop
- ☐ Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava parkovacích a odstavných plôch
- ☐ Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava prístreškov na čakanie verejnej dopravy
- ☐ Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia
- ☐ Odstránenie bariér pre imobilných a starších občanov
- ☐ Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia
- ☐ Budovanie spomaľovačov a regulácia rýchlosti prechádzajúcich motorových vozidiel
- ☐ Budovanie bariér na zníženie hlučnosti a prašnosti pri hlavných komunikáciách
- ☐ Budovanie bezpečnostných bariér na elimináciu nebezpečných úsekov, vybudovanie bezpečnostného zábradlia

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

Opatrenie 2.1.2

Rozvoj dopravnej obslužnosti obcí

Aktivity:

- ☐ Podpora posilnenia regionálnej mobility prostredníctvom verejnej dopravy
- ☐ Podpora vývoja ekologicky priaznivých a nízkouhlíkových dopravných systémov a propagácia trvalo udržateľnej obecnej a regionálnej mobility
- ☐ Podpora efektívneho a komfortného prepojenia obcí s mestom Bardejov, s mestom Giraltovce a medzi obcami regiónu verejnou dopravou
- ☐ Podpora drobných poskytovateľov verejnej dopravy

Opatrenie 2.1.3

Zlepšenie vzhľadu obcí a zvyšovanie atraktivity ich verejných priestranstiev

Aktivity:

- ☐ Výsadba a údržba zelene v obciach s ambíciou zväčšiť celkovú plochu zelene v obciach
- ☐ Modernizácia zábran, informačných tabúl a ďalšieho mobiliáru v obciach
- ☐ Inštalácia a údržba prvkov obecných mobiliárov
- ☐ Oprava, údržba a rekonštrukcia centier obcí
- ☐ Zabezpečenie technických a technologických prostriedkov, strojov a podobného vybavenia na údržbu miestnych ciest, chodníkov, verejného priestranstva a pohrebiska, ich schodnosti, bezpečnosti a čistoty
- ☐ Údržba miestnych ciest, chodníkov, verejného priestranstva a pohrebiska, zabezpečenie ich schodnosti a bezpečnosti
- ☐ Udržiavanie čistoty miestnych ciest, chodníkov, verejného priestranstva a pohrebiska
- ☐ Výstavba a modernizácia amfiteátra v obciach
- ☐ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia oddychových zón v obciach
- ☐ Inštalovanie a obnova informačných tabúl v obciach

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: TRVALÝ ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY A ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA V OBCIACH

Opatrenie 2.2.1

Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry

Aktivity:

- ☐ Podpora investícií do infraštruktúry, ktoré občanom poskytujú základné služby v oblastiach energie, životného prostredia, dopravy a informačných a komunikačných technológií

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia spoločného kanalizačného potrubia
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia čističky odpadových vôd
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia obecného vodovodného potrubia
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia plynového potrubia
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia obecného rozhlasu
- ❑ Propagácia nízkouhlíkových stratégií pre obce, mikroregión
- ❑ Podpora a postupné zavádzanie distribučných systémov s nízkymi úrovňami napätia
- ❑ Príprava a podpora obcí na modernizáciu a kapacitné rozširovanie rozvodu elektrickej energie
- ❑ Podpora obcí pri zavádzaní a rozširovaní optických káblov a výstavbe televíznych a telekomunikačných prijímačov a rádiokomunikačných sietí
- ❑ Podpora zabezpečenia ochrany údajov, vírusová a digitálna ochrana prevádzky sietí a služieb, bezpečnosť internetových transakcií, ako aj zabezpečenie bezpečnosti vybavenia pre konečných užívateľov

Opatrenie 2.2.2

Podpora ekologického manažmentu komunálnych odpadov

Aktivity:

- ❑ Likvidácia ekologických záťaží a nelegálnych skládok odpadu
- ❑ Projektová, technologická a pozemková príprava na vybudovanie zberných dvorov
- ❑ Vybudovanie a modernizácia zberných dvorov
- ❑ Projektová, technologická a pozemková príprava na vybudovanie obecných kompostovísk
- ❑ Vybudovanie a modernizácia obecných kompostovísk
- ❑ Zabezpečenie technických a technologických prostriedkov, strojov a podobného vybavenia na zhromažďovanie a spracovanie biologicky rozložiteľných odpadov a ich prípravu na kompostovanie
- ❑ Organizovanie informačnej kampane na podporu individuálnych skládok biologicky rozložiteľných odpadov a domáceho kompostovania
- ❑ Podpora kompostovania a využívania bioodpadu
- ❑ Rozšírenie komodít a modernizácia separovaného zberu odpadu v obciach
- ❑ Aktívna motivácia obyvateľov k separovaniu odpadu
- ❑ Osveta obyvateľov zameraná na ekologické nakladanie s odpadom

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

ÚZEMNÝ CIEĽ: OCHRANA PRÍRODNÉHO A KULTÚRNEHO DEDIČSTVA V OBCIACH

Opatrenie 2.3.1

Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie

Aktivity:

- ☐ Rekonštrukcia budov vo vlastníctve jednotlivých obcí s ambíciou zníženia energetickej zaťažnosti a úspory energií
- ☐ Výstavba, údržba a podpora výstavby alternatívnych zdrojov na výrobu energie
- ☐ Podpora energetickej efektívnosti súkromných domov
- ☐ Propagácia výroby a podpora distribúcie obnoviteľných zdrojov energie
- ☐ Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach a v sektore bývania
- ☐ Podpora a postupné zavádzanie inteligentných distribučných systémov s nízkymi úrovňami napätia
- ☐ Osveta o možnostiach úspor energie a obnoviteľných zdrojoch energie vrátane zdrojov ich financovania
- ☐ Podpora využitia technológií k úspore energie
- ☐ Využívanie alternatívnych zdrojov energie

Opatrenie 2.3.2

Zapojenie obcí do riešenia protipovodňových opatrení a ochrany pred následkami klimatických zmien

Aktivity:

- ☐ Spolupráca obcí so zodpovednými inštitúciami na vytváranie protipovodňových opatrení
- ☐ Zabezpečovanie prevencie povodňových udalostí udržiavaním priepustnosti verejných kanálov a ostatných malých vodných tokov
- ☐ Údržba potokových korýt
- ☐ Odstraňovanie následkov povodní
- ☐ Podpora vyhradených investícií na prispôsobenie sa zmene klímy
- ☐ Propagácia investícií na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof
- ☐ Osveta obyvateľov pre zvládanie prírodných katastrof

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

Opatrenie 2.3.3

Revitalizácia pôdy a riečnych systémov v obciach, obnova a údržba poľných ciest a zelene v krajine

Aktivity:

- ☐ Zlepšenie a revitalizácia obecného prostredia vrátane regenerácie opustených poľnohospodárskych (priemyselných) lokalít a zníženia miery znečistenia pôdy a vzduchu
- ☐ Zvyšovanie retenčnej schopnosti krajiny
- ☐ Zachytávanie vody v mieste jej dopadu
- ☐ Podpora zabezpečenia prirodzenej funkcie lesa vo vzťahu k vode
- ☐ Spevňovanie, udržiavanie a obnova poľných ciest
- ☐ Výsadba a údržba líniovej zelene pozdĺž ciest
- ☐ Údržba trávnatých plôch a neobrábanej pôdy

Opatrenie 2.3.4

Starostlivosť o majetok obcí, obnova a údržba obecných budov, historických a kultúrnych pamiatok a pamätníkov

Aktivity:

- ☐ Obnova, rekonštrukcia a rozšírenie budov a stavieb vo vlastníctve obcí
- ☐ Modernizácia budovy obecného úradu a jej vybavenia
- ☐ Obnova a údržba historických budov
- ☐ Pozemkové úpravy za účelom sceľovania pozemkov

21.3

PRIORITA 3

EKONOMIKA A RIADENIE OBCÍ

GLOBÁLNY CIEĽ: SPOJENIE ÚSILIA SAMOSPRÁV A PODNIKATEĽOV V OBCIACH

Opatrenie 3.1.1

Stabilizácia existujúcich podnikateľov, podpora ich rozvoja a motivácia prílivu nových investorov

Aktivity:

- ☐ Vysporiadanie pozemkov a vybudovanie technickej infraštruktúry zóny pre podnikateľov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

- ❑ Rekonštrukcia a podpora rekonštrukcie budov a prevádzkových priestorov, ktoré sú potrebné na zabezpečenie rozvoja podnikateľov, remeselných dvorov a služieb
- ❑ Podpora a motivácia novo vzniknutých podnikateľov, samostatne hospodáriacich roľníkov a živnostníkov vo výrobnom a remeselnom sektore a službách dostupnými ekonomickými a legislatívnymi nástrojmi obcí
- ❑ Podpora rozvoja vnútorného potenciálu, najmä malých podnikateľov a služieb vytváraním sietí, spolupráce a výmeny skúseností medzi obcami a regiónmi
- ❑ Podpora a motivácia malých a stredných podnikateľov, ktorí využívajú domáce suroviny
- ❑ Podpora marketingu domácich podnikateľov, motivácia občanov využívať služby a nakupovať tovary miestnych poľnohospodárov, remeselníkov a podnikateľov

Opatrenie 3.1.2

Zvyšovanie informovanosti a využívanie programov rozvoja malého a stredného podnikania

Aktivity:

- ❑ Propagácia a pravidelné informácie pre podnikateľov o možnostiach využívania grantov a programov zo štrukturálnych fondov
- ❑ Zapájanie miestnych podnikateľov do prípravy a realizácie projektov a grantov v prospech rozvoja obcí a podnikateľského prostredia
- ❑ Pomoc obcí a podpora podnikateľov pri ich využívaní grantov a ďalších podporných programov
- ❑ Aktívna spolupráca obcí s podnikateľmi pri tvorbe ich projektov a následnej realizácii získaných programov

Opatrenie 3.1.3

Modernizácia technického a technologického zázemia obecných úradov

Aktivity:

- ❑ Rekonštrukcia, modernizácia, rozšírenie a údržba budovy a priestorov obecných úradov
- ❑ Zriadenie kancelárie, priestorov klientskeho centra v rámci obecných úradov
- ❑ Nákup a modernizácia hardwarového a softwarového vybavenia pre obecné úrady
- ❑ Nákup a tvorba aplikačného softwaru na zabezpečenie elektronických služieb pre občanov v obciach
- ❑ Tvorba a aktualizácia webového sídla obcí

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

ŠPECIFICKÝ CIEĽ: ROZVOJ TRADIČNÝCH MOŽNOSTÍ PODNIKANIA V OBCIACH

Opatrenie 3.2.1

Stabilizácia a rozvoj poľnohospodárskej produkcie a výroby v obciach

Aktivity:

- ☐ Podpora zlepšenia a zlepšenie obhospodarovania pôdy
- ☐ Podpora mladých farmárov, podpora obce pri zakladaní rodinných fariem, poľnohospodárskych dvorov a ďalších drobných podnikateľov v poľnohospodárstve
- ☐ Propagácia účinného využívania zdrojov a podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmene klímy v sektoroch poľnohospodárstva a potravinárstva so zameraním na zvýšenie účinnosti využitia vody v poľnohospodárstve, zvýšenie účinnosti využitia energie v poľnohospodárstve a pri spracovaní potravín, uľahčenie dodávok a využitia obnoviteľných zdrojov energie, vedľajších produktov, odpadov, zvyškov a iných nepotravinových surovín na účely biohospodárstva, zníženie emisií oxidu dusného a metánu z poľnohospodárstva
- ☐ Podpora sekvestrácie oxidu uhličitého v poľnohospodárstve
- ☐ Podpora obnovy a obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov závislých od poľnohospodárstva
- ☐ Podpora konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárskej produkcie
- ☐ Modernizácia, oprava a budovanie poľných prístupových ciest, inžinierskych sietí a ďalšej technickej podpory pre poľnohospodárstvo a ochranu životného prostredia
- ☐ Podpora projektov a investičných aktivít na ochranu životného prostredia a výrobu ekologicky nezávadných potravín
- ☐ Podpora pracovnej mobility a pomoc obcí zamestnať sa v poľnohospodárstve trvale alebo v sezónnych prácach ľuďom bez vzdelania a ďalším uchádzačom o zamestnanie

Opatrenie 3.2.2

Stabilizácia odbytu poľnohospodárskej produkcie, poľnohospodárskych výrobkov a podpora remeselných dvorov a služieb

Aktivity:

- ☐ Podpora a propagácia pravidelného predaja poľnohospodárskych produktov „z dvora“ v obciach a v regióne
- ☐ Pravidelné organizovanie obecných trhov so zameraním na ochutnávku a predaj miestnych špecialít, kulinárske špeciality a nezávadné potraviny
- ☐ Marketing kvalitných poľnohospodárskych produktov vo vzťahu k obyvateľom regiónu
- ☐ Podpora konkurencieschopnosti všetkých druhov poľnohospodárskej produkcie

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

- ❑ Podpora integrácie primárnych výrobcov do potravinového reťazca pomocou systémov kvality, propagácie na miestnych trhoch a krátkych dodávateľských reťazcov, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií
- ❑ Podpora manažmentu rizika poľnohospodárskych podnikov v obciach
- ❑ Podpora vzniku kooperačných väzieb medzi poľnohospodármi

ÚZEMNÝ CIEĽ: VYUŽÍVANIE ĽUDSKÉHO A PRÍRODNÉHO POTENCIÁLU V OBCIACH

Opatrenie 3.3.1

Budovanie a modernizácia infraštruktúry cestovného ruchu

Aktivity:

- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia priestorov na stálu propagáciu a predaj poľnohospodárskej produkcie
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia remeselných dvorov a dielní na výroby tradičných produktov
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia ubytovacích zariadení pre podporu cestovného ruchu
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia sezónnych reštaurácií
- ❑ Vybudovanie informačných a náučných tabúl v obciach
- ❑ Inštalácia medzinárodne uznávaných turistických značení atraktivít cestovného ruchu (kultúrne, technické, historické pamiatky a prírodné atraktivity)
- ❑ Vybudovanie a údržba náučných chodníkov
- ❑ Výstavba cyklotrás
- ❑ Vybudovanie oddychových a relaxačných zón
- ❑ Podpora podnikania a vytvárania služieb v oblasti agroturistiky

Opatrenie 3.3.2

Propagácia obcí

Aktivity:

- ❑ Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho dedičstva obcí
- ❑ Vytvorenie krátkodobého marketingového programu a strednodobej marketingovej a komunikačnej stratégie obcí, budovanie pozitívneho mediálneho obrazu obcí
- ❑ Realizácia marketingových výstupov, pravidelná propagácia aktivít a podujatí v obciach s cieľom prilákať návštevníkov z regiónu, kraja

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

- ❑ Pravidelná komunikácia s regionálnymi a celoštátnymi médiami, prezentácia pozitívnych výsledkov aj zaujímavostí obcí
- ❑ Budovanie komunikačných a informačných väzieb v mikroregióne, spolupráca medzi obcami, mestami v oblasti komunikácie s médiami
- ❑ Podpora a rozvoj projektov medzinárodnej a cezhraničnej spolupráce
- ❑ Pravidelná účasť na regionálnych, národných aj medzinárodných veľtrhoch, obchodných misiách, odborných seminároch a konferenciách propagujúcich miestny cestovný ruch
- ❑ Vytvorenie propagačných materiálov obcí
- ❑ Budovanie imidžu obcí na základe ich histórie, folklórnych tradícií, tvorby remeselných produktov a tradičných výrobkov, prírodných zdrojov
- ❑ Investície do prezentácie kultúrnych aktivít (kultúrne podujatia, festivaly, prezentácie národného folklóru, zvykov a tradícií, kongresov a sympózií) a remeselných dvorov
- ❑ Podpora prezentácie príležitostí strávenia voľného času (propagácia poľnohospodárskych a kulinárskych špecialít, cykloturistiky a ďalších možností v spolupráci s okolitými obcami)

Opatrenie 3.3.3

Podpora podnikateľských aktivít a služieb v cestovnom ruchu

Aktivity:

- ❑ Podpora podnikateľov v oblasti služieb a doplnkových služieb v cestovnom ruchu
- ❑ Podpora účasti podnikateľov na výstavách a veľtrhoch cestovného ruchu doma a v zahraničí
- ❑ Prevádzkovanie malých predajných miest pre návštevníkov obcí s cieľom predaja tradičných výrobkov (ľudovo-umelecké výrobky a i.) a poľnohospodárskych produktov
- ❑ Podpora organizovania tradičných jarmokov a trhov
- ❑ Pravidelné informácie o využívaní dotačných programov pre podnikateľov v cestovnom ruchu
- ❑ Metodická a asistenčná podpora obce malým a stredným podnikateľom v oblasti cestovného ruchu

22. MERATELNÉ UKAZOVATELE REALIZÁCIE OPATRENÍ

Ambíciou Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce je v čo najväčšej miere naplniť jeho očakávania. Programová časť Programu rozvoja obcí vo svojich Opatreniach podrobne rozpracovaných v Aktivitách presne identifikuje potreby obcí. V kvantitatívnej, alebo v kvalitatívnej podobe sú Opatrenia a následne aj Aktivity

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

upresňované merateľnými ukazovateľmi, identifikátormi počiatočného a želaného stavu. Merateľný ukazovateľ Opatrenia vyjadruje najvýstižnejším spôsobom želaný výstup, alebo smerovanie k naplneniu výsledku. Každý merateľný ukazovateľ má určenú mernú jednotku. Prostredníctvom mernej jednotky sa tak počiatočný a želaný stav vyjadrí exaktne. Na základe súboru merateľných ukazovateľov priradených k jednotlivým Opatreniam je možné veľmi prehľadne a jednoducho monitorovať priebežné plnenie a výslednú realizáciu Programovej časti Programu rozvoja obcí. Merateľné ukazovatele zohľadňujú počiatočný a želaný stav pre všetky obce ako celok.

Tabuľka: Merateľné ukazovatele realizácie Opatrení

OPATRENIE		MERATEĽNÝ UKAZOVATEĽ	MERNÁ JEDNOTKA	STAV 2022	STAV 2028
1.1.1	Podpora výhodných podmienok pre priamych investorov	prezentácia príležitostí v obciach	počet	0	4
1.1.2	Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obci	postavené obecné byty	počet	11	40
1.1.3	Vytvorenie podmienok bezpečného života obyvateľov obce, ochrany ich majetku aj ochrany majetku obce	kamery v obciach	počet		40
1.1.4	Podpora aktívnej činnosti spolkov a združení	komunitné centrum	počet		4
1.2.1	Posilnenie sociálnej inklúzie a rovnosti príležitosti na trhu práce	dhodobo nezamestnaní	počet		
1.3.1	Budovanie zázemia sociálneho zabezpečenia v obci	terénna opatrovateľská služba	počet		8
1.3.2	Modernizácia a rozvoj základnej infraštruktúry služieb	komunálne služby	počet		4
1.3.3	Stabilizácia siete škôl v obci	počet tried v MŠ	počet	3	5
1.3.4	Zlepšovanie vybavenosti a podporovanie využiteľnosti škôl	interaktívne didaktické pomôcky	počet		15
1.3.5	Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí	multifunkčné ihrisko	počet		4
1.3.6	Podpora miestnych kultúrnych, spoločenských a folklórnych tradícií	obecné múzeum	počet		4
2.1.1	Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obce	opravené miestne cesty	m		
2.1.2	Rozvoj dopravnej obslužnosti obce	-	-		
2.1.3	Zlepšenie vzhľadu obce a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev	obecný park	počet		4
2.2.1	Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry	kanalizácia	m		
2.2.2	Podpora ekologického manažmentu komunálnych odpadov	zberný dvor	počet	0	1
2.3.1	Podpora úsporného nakladania s energiami a využívanie obnoviteľných zdrojov energie	rekonštrukcia budov na energeticky úsporné	počet		12
2.3.2	Zapojenie obce do riešenia protipovodňových opatrení a ochrany pred následkami klimatických zmien	priepustnosť potokov	m		
2.3.3	Revitalizácia pôdy a riečnych systémov v obci, obnova a údržba poľných ciest a zelene	revitalizované poľné cesty	m		
2.3.4	Obnova a údržba historických a kultúrnych pamiatok, budov a pamätníkov	obnovená pamiatka	počet	0	4
3.1.1	Stabilizácia existujúcich podnikateľov, podpora ich rozvoja a motivácia prílivu nových investorov	noví podnikatelia	počet	0	4
3.1.2	Zvyšovanie informovanosti a využívanie programov rozvoja malého a stredného podnikania	nenávratné finančné prostriedky	€	0	50 000

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE**

3.1.3	Modernizácia technického a technologického zázemia obecného úradu	software	počet	12	20
3.2.1	Stabilizácia a rozvoj poľnohospodárskej produkcie a výroby v obci	samostatne hospodáriaci farmári	počet		
3.2.2	Stabilizácia odbytu poľnohospodárskej produkcie, poľnohospodárskych výrobkov a podpora remeselných dvorov a služieb	predaj z dvora	počet	0	4
3.3.1	Budovanie a modernizácia infraštruktúry cestovného ruchu	stravovacie zariadenie	počet	0	2
3.3.2	Propagácia obce	propagačný materiál	počet	0	4
3.3.3	Podpora podnikateľských aktivít a služieb v cestovnom ruchu	podnikatelia v službách cestovného ruchu	počet	0	4

Zdroj: vlastné spracovanie

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

D. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce identifikuje manažment riadenia Programu rozvoja obcí, popisuje organizačné zabezpečenie realizácie Aktivít, systém monitorovania a hodnotenia plnenia Programu rozvoja obcí a identifikuje vecný a časový harmonogram realizácie konkrétnych Aktivít Programu rozvoja obcí formou akčných plánov v kratších časových úsekoch.

23. MANAŽMENT PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

Každá obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku, všetky záležitosti, ktoré ako jej samosprávnou pôsobnosť upravuje osobitný zákon, ak takéto úkony podľa zákona nevykonáva štát alebo iná právnická osoba alebo fyzická osoba.¹⁶ Samostatnosť rozhodovania každej jednotlivej obce sa vzťahuje aj na riadenie a implementáciu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce. Každá obec rozhoduje individuálne, prostredníctvom orgánov obce:¹⁷

- a) obecné zastupiteľstvo obce (ďalej aj „*obecné zastupiteľstvo*“ v príslušnom gramatickom tvare),
- b) starosta obce (ďalej aj „*starosta*“ v príslušnom gramatickom tvare).

Obecné zastupiteľstvo obce

Schváliť Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce, jeho aktualizáciu, aktualizáciu jeho časti aj predĺženie jeho účinnosti je vyhradené obecným zastupiteľstvám obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce.¹⁸ Podmienkou platnosti a účinnosti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce je jeho schválenie ako celku obecným zastupiteľstvom každej obce. Ak obecné zastupiteľstvo niektorej z obcí Program rozvoja obcí neschváli, neovplyvní to platnosť a účinnosť Programu rozvoja obcí pre ostatné obce. Podobne aj aktualizáciu Programu rozvoja obcí alebo aktualizáciu jeho časti, alebo predĺženie jeho účinnosti musia ako celok schváliť obecné

¹⁶ § 4 odsek 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

¹⁷ § 10 odsek 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

¹⁸ § 11 odsek 4 písmeno c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, § 8 odsek 5 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

zastupiteľstvá všetkých obcí. Ak obecné zastupiteľstvo niekto z obcí aktualizáciu Programu rozvoja obcí, alebo aktualizáciu jeho časti, alebo predĺženie jeho účinnosti neschváli, neovplyvní to platnosť a účinnosť aktualizácie Programu rozvoja obcí, alebo platnosť a účinnosť aktualizácie jeho časti, alebo platnosť a účinnosť predĺženia jeho účinnosti pre ostatné obce.

V rámci napĺňania programovej časti Programu rozvoja obcí je obecnému zastupiteľstvu každej jednotlivej obce pre podmienky a potreby svojej obce ďalej individuálne vyhradené:

- a) rozhodovať o akčnom pláne obce,
- b) rozhodovať o podaní žiadosti o nenávratný finančný príspevok v rámci zverejnených projektov, súčasne s akceptáciou zverejnených podmienok pre konkrétny projekt,
- c) rozhodovať v rámci rozpočtu obce, alebo v rámci zmien rozpočtu obce o výške finančných prostriedkov určených na realizáciu jednotlivých aktivít,
- d) rozhodovať v rámci rozpočtu obce, alebo v rámci zmien rozpočtu obce o výške finančných prostriedkov určených ako spoluúčasť realizácie projektov, grantov a ďalších donorských príspevkov,
- e) rozhodovať o partnerstvách územnej spolupráce s príslušnými orgánmi a inštitúciami aj s podnikateľskými subjektmi, zamestnávateľmi a s neziskovým sektorom.

Obecné zastupiteľstvo každej jednotlivej obce rozhoduje prijatím uznesenia nadpolovičnou väčšinou hlasov prítomných poslancov príslušného obecného zastupiteľstva obce, s účinkami len pre svoju obec.

Starosta obce

Starosta každej obce je koordinátorom a manažérom realizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce na území a pre potreby svojej obce. Monitoruje a vyhodnocuje možnosti podávania žiadostí o poskytnutie nenávratných finančných príspevkov, výhodnosť zverejnených projektov a predkladá obecnému zastupiteľstvu vo svojej obci na schválenie:

- a) návrh Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce, návrh na jeho aktualizáciu alebo aktualizáciu jeho časti, alebo návrh na predĺženie jeho účinnosti,
- b) návrh akčného plánu obce,
- c) návrh na podanie žiadosti o nenávratný finančný príspevok v rámci zverejnených projektov,
- d) návrh na rozhodnutie v rámci rozpočtu obce, alebo v rámci zmeny rozpočtu obce o výške finančných prostriedkov a ich použití v súvislosti s pripravovanými aktivitami, alebo v súvislosti so spoluúčasťou realizácie projektov, grantov a ďalších donorských príspevkov,

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

- e) návrh na rozhodnutie o partnerstvách územnej spolupráce s príslušnými orgánmi a inštitúciami aj s podnikateľskými subjektmi, zamestnávateľmi a s neziskovým sektorom.

Oprávnenie starostu obce rozhodovať o použití finančných prostriedkov v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu¹⁹ aj v súlade s ustanoveniami Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom obce, ani oprávnenie starostu obce rozhodovať o vykonaní zmien rozpočtu obce rozpočtovými opatreniami v súlade s ustanoveniami osobitných predpisov²⁰ aj v súlade s ustanoveniami Zásad hospodárenia a nakladania s finančnými prostriedkami obce týmto nie sú dotknuté.

Starosta každej obce vo svojej obci koordinuje práce na príprave žiadostí o nenávratný finančný príspevok a manažuje jej podanie, riadi komunikáciu s reprezentantmi donorov, riadi získaný projekt na nenávratný finančný príspevok, zabezpečuje jeho realizáciu a realizáciu jeho jednotlivých aktivít vrátane ukončenia projektu, zabezpečuje monitorovanie a hodnotenie Programu rozvoja obcí v podmienkach svojej obce.

Realizácia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce vyžaduje systematickú prácu, stanovenie priorít, rozloženie financovania, získavanie úverov a externých zdrojov a sledovanie výziev jednotlivých riadiacich orgánov pre eurofondy v každej jednotlivéj obci. Starostovia jednotlivých obcí sa pre spoločný Program rozvoja obcí rozhodli v dobrej viere a s ambíciou vzájomnej pomoci pri jeho implementácii. Riadenie a implementácia Programu rozvoja obcí bude vyžadovať aj koordináciu medzi jednotlivými obcami. Riadiaca skupina bude funkčná počas celej doby účinnosti Programu rozvoja obcí.

Riadiaca skupina

Riadiacu skupinu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce tvoria starostovia všetkých obcí. Riadiaca skupina nie je inštitucionalizovaný orgán. Cieľom Riadiacej skupiny je koordinácia záujmov a zjednotenie postupov v prípadoch súvisiacich s implementáciou Programu rozvoja obcí, v ktorých je spoločný záujem alebo postup nevyhnutný, alebo aspoň žiaduci či vhodný. Pracovné stretnutie Riadiacej skupiny sa uskutoční na základe podnetu starostu ktorejkoľvek obce. Pracovná skupina koordinuje spoločný záujem alebo postup najmä pri aktualizácii Programu rozvoja obcí, aktualizácii jeho

¹⁹ najmä zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov

²⁰ najmä zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

časti, alebo pri predĺžení jeho účinnosti. Riadiaca skupina nerozhoduje, rozhodnutie starostu každej obce je autonómne.

24. MONITOROVANIE A HODNOTENIE PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu ako celku aj na úrovni jednotlivých aktivít.

Základom aktuálneho prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky. Premenu programovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie aktuálnych projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov.

Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov Programu rozvoja obcí a na dosahovanie cieľov Programu rozvoja obcí. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie Programu rozvoja obcí daný aj externými faktormi mimo dosahu Programu rozvoja obcí. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny ale aj výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe Programu rozvoja obcí kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku, teda reálneho dopadu Programu rozvoja obcí na zmenu sociálno-ekonomickej reality v jednotlivých obciach možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov v každej obci samostatne.

Dopady nie sú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia. Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces rozvoja. Monitorovanie aj hodnotenie Programu rozvoja obcí zabezpečuje starosta každej obce v podmienkach svojej obce individuálne.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

24.1 MONITOROVANIE PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

Úlohou obce a jej manažmentu je pravidelné monitorovanie²¹ a vyhodnocovanie plnenia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce v podmienkach obce. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie Opatrení a Aktivít Programu rozvoja obcí s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre manažment jednotlivých obcí vstupy pre rozhodovanie za účelom zlepšenia implementácie Programu rozvoja obcí, vypracovávanie priebežných správ a vypracovanie záverečnej správy o realizácii Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce.

Monitorovanie na úrovni Priorít a Cieľov Programu rozvoja obcí ako celku zabezpečuje starosta každej obce v podmienkach svojej obce individuálne. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie Programu rozvoja obcí a pre prijímanie rozhodnutí, či je potrebné Program rozvoja obcí alebo jeho časť aktualizovať, meniť alebo dopĺňať. Zároveň sú tieto údaje využívané v procese priebežného hodnotenia Programu rozvoja obcí v podmienkach každej obce. Monitorovanie prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov definovaných v predchádzajúcej časti Programu rozvoja obcí.

V súvislosti s implementáciou Programu rozvoja obcí je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov (aktivít) zabezpečované zodpovednými projektovými manažermi. Na rozdiel od monitorovania Priorít a Cieľov Programu rozvoja obcí, v rámci realizácie individuálnych projektov je potrebné pravidelne pripravovať a predkladať monitorovaciu správu. Harmonogram prekladania monitorovacej správy vyplýva z každého realizovaného projektu individuálne. Monitorovacia správa má spravidla aj predpísanú štruktúru a povinné náležitosti podľa pokynov v projekte.

24.2 HODNOTENIE PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

Hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce v podmienkach každej obce, jeho súlad s Cieľmi stanovenými v Programe rozvoja obcí, analyzuje účinnosť realizovaných procesov, vhodnosť nastavenia jednotlivých Opatrení a Aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas účinnosti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia v každej jednotlivjej obci a pred ukončením účinnosti Programu rozvoja obcí

²¹ § 12 písmeno b) zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

vykonať záverečné hodnotenie v podmienkach každej jednotlivej obce. Výsledky hodnotenia Programu rozvoja obcí sprístupní každá obec na základe žiadosti, v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu.²²

Pri hodnotení Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce je potrebné prihliadať na skutočnosť, že stratégiu Programu rozvoja obcí pripravovali reprezentanti obcí v určitom reálnom čase a v súlade so svojimi programovými vyhláseniami a predstavami v reálnom čase. Nie všetky ambície ostávajú vplyvom času a rozvoja aktuálne a reálne, nie všetky aktivity ostávajú prioritné a nie všetky ciele je možné zrealizovať. Niektoré aktivity môžu vychádzať z momentálnej situácie v jednotlivej obci, pričom s odstupom času sa môžu javiť ako málo významné. Program rozvoja obcí nie je dogma a nie je to nemenný dokument, je to vytýčenie strednodobých Priorít a Cieľov jednotlivých obcí z pohľadu väčšinových záujmov a poradia financovania. Obecným zastupiteľstvám obcí je vyhradené rozhodnúť o aktualizácii²³ tohto dokumentu ako celku, alebo o aktualizácii jeho časti.

Priebežné hodnotenie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce je séria hodnotení zo strany jednotlivých obcí, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu rozvoja obcí skúmať rozsah, do akého sa využívajú prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad v rámci každej jednotlivej obce. Priebežné hodnotenie zároveň identifikuje faktory, ktoré prispievajú k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu rozvoja obcí vrátane udržateľnosti vhodných postupov v podmienkach ktorejkoľvek obce. Základnými podkladmi pre prípravu priebežného hodnotenia sú monitorovacie správy Priorít a Cieľov aj monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného Programu rozvoja obcí. Priebežné hodnotenie sa vykonáva systematicky v každej obci počas celého trvania Programu rozvoja obcí až po predloženie záverečnej hodnotiacej správy Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce. Priebežné hodnotenie sa odporúča v každej obci vykonávať jedenkrát ročne, priebežné hodnotenia by mali byť východiskom pri tvorbe návrhu Akčného plánu. Správu z priebežného hodnotenia plnenia Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce pripravuje starosta každej obce v podmienkach svojej obce individuálne a zasiela ju každoročne do 31. mája priebežného kalendárneho roka vyššiemu územnému celku.²⁴ Výsledky priebežných hodnotení v jednotlivých obciach môžu byť podkladom pre rozhodnutie obecných zastupiteľstiev obcí aktualizovať Program rozvoja obcí, alebo aktualizovať jeho časť.

²² najmä zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov

²³ § 8 odsek 4 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

²⁴ § 12 písmeno b) zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

Závěrečné hodnotenie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv na rozvoj každej obce. Závěrečné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania Programu rozvoja obcí ako celku a identifikuje osvedčené postupy. Výstupom záverečného hodnotenia je Závěrečná správa o hodnotení implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce. Hodnotiace obdobie pri záverečnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie Programu rozvoja obcí. Vypracovanie Závěrečnej správy zabezpečí starosta každej obce v podmienkach svojej obce individuálne, spravidla najmenej šesť mesiacov pred ukončením účinnosti Programu rozvoja obcí tak, aby sa závery záverečných správ v jednotlivých obciach využili pri tvorbe nového Programu rozvoja obcí na ďalšie obdobie.

Priebežná hodnotiaci správa a Závěrečná správa o hodnotení implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce nemajú predpísanú presnú formu. Každá správa by mala obsahovať: identifikáciu, presné časové vymedzenie hodnotiaceho obdobia, úroveň hodnotenia Programu rozvoja obcí (Ciele, Opatrenia, Aktivita), vymedzenie očakávaného, želaného výsledku, programovaný termín realizácie, rozpočet vnútorných aj externých zdrojov a vymedzenie skutočného výsledku. Správa by mala v závere analyzovať dôvody nesplnených očakávaní a navrhnúť efektívny spôsob nápravy – aktualizáciu Programu rozvoja obcí, v prípade ukončenia jeho účinnosti navrhnúť pri ďalšom schvaľovaní iné priority a ciele. Zo správy má byť zrejmé kto ju pripravil, na základe akého monitorovania a ďalších vstupných informácií je vypracovaná. Starosta každej obce prednesie správu na zasadnutí príslušného obecného zastupiteľstva obce. Obecné zastupiteľstvo príslušnej obce priebežnú hodnotiacu správu, ani Závěrečnú správu o hodnotení implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce neschvaľuje.

25. KOMUNKÁCIA PROGRAMU ROZVOJA OBCE

Najbežnejším spôsobom zverejňovania informácií v každej obci je webové sídlo obce. Viaceré obce využívajú aj možnosti zverejňovania informácií prostredníctvom sociálnej siete prevádzkovanvej obcou, alebo prostredníctvom sms aplikácie. Úradné tabule využívajú obce

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

spravidla najmä na zverejňovanie informácií, ktorých zverejňovanie na úradnej tabuli je obligatórne.

Starosta každej jednotlivej obce zverejní na webovom sídle obce Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce a priebežne bude zverejňovať jeho aktualizáciu alebo aktualizáciu jeho časti, Akčný plán aj informácie o realizácii jednotlivých projektov v obci v súlade s podmienkami príslušného projektu. Starosta každej jednotlivej obce priebežne zabezpečí na webovom sídle obce aj informácie pre verejnosť o možnostiach získania nenávratných finančných prostriedkov v rámci partnerstva s obcou.

Ďalšie informácie v súvislosti s implementáciou Programu rozvoja obcí, hodnotiace správy a ďalšie dokumenty starosta každej jednotlivej obce sprístupní na základe žiadosti v súlade s ustanoveniami zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov.

Za komunikáciu s verejnosťou je zodpovedný starosta každej obce individuálne.

26. AKČNÉ PLÁNY OBCÍ NA ROKY 2022 - 2023

Akčný plán obce je v rámci Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce stanovenie konkrétnych aktivít pre obdobie spravidla dvoch rokov, ktoré jednotlivá obec reálne plánuje v danom období realizovať a na realizáciu ktorých sa obec aktuálne pripraví v rámci rozpočtu obce, organizačne aj personálne. Akčný plán nemá normovanú podobu, ale aby splnil svoj účel, jeho podstatnou náležitosťou je presná identifikácia aktivity, termín jej realizácie, určenie zodpovednej osoby a určenie zdrojov financovania. Realizáciu aktivít Akčného plánu uskutočňuje každá obec prioritne s ambíciou využitia nenávratných zdrojov financovania s kombináciou spolufinancovania zo zdrojov obce.

Akčný plán každej obce na prvé dva roky platnosti a účinnosti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce je súčasťou dokumentu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce. O každom ďalšom Akčnom pláne obce rozhoduje prijatím uznesenia obecné zastupiteľstvo každej jednotlivej obce individuálne, spravidla každé dva roky na obdobie spravidla dvoch rokov. Rozhodovanie o Akčnom pláne nie je podmienkou implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce v jednotlivých obciach a realizácie konkrétnych aktivít v obci.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

Tabuľka: Akčný plán obce Hankovce na roky 2022 - 2023

OPATRENIE, AKTIVITA	TERMÍN (ROK)	ZODPOVEDNÝ	FINANCOVANIE
PRIORITA 1			
Opatrenie 1.3.5 Rozvoj záujmovej činnosti, športových aktivít a kultúrnych podujatí			
Aktivita Vybudovanie multifunkčného ihriska	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
PRIORITA 2			
Opatrenie 2.1.3 Zlepšenie vzhľadu obcí a zvyšovanie atraktivity ich verejných priestranstiev			
Aktivita Výstavba amfiteátra v miestnom parku	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%

Zdroj: obec Hankovce, 2022

Tabuľka: Akčný plán obce Harhaj na roky 2022 - 2023

OPATRENIE, AKTIVITA	TERMÍN (ROK)	ZODPOVEDNÝ	FINANCOVANIE
PRIORITA 2			
Opatrenie 2.1.1 Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obcí			
Aktivita Výstavba chodníka okolo štátnej cesty	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%

Zdroj: obec Harhaj, 2022

Tabuľka: Akčný plán obce Kochanovce na roky 2022 - 2023

OPATRENIE, AKTIVITA	TERMÍN (ROK)	ZODPOVEDNÝ	FINANCOVANIE
PRIORITA 2			
Opatrenie 2.1.1 Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obcí			
Aktivita Vybudovanie spevnených plôch a okolia pri multifunkčnom ihrisku	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Opatrenie 2.1.3 Zlepšenie vzhľadu obcí a zvyšovanie atraktivity ich verejných priestranstiev			
Aktivita Úprava okolia materskej školy a budovy obecného úradu	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%
Opatrenie 2.3.4 Starostlivosť o majetok obcí, obnova a údržba obecných budov, historických a kultúrnych			

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE**

pamiatok a pamätníkov			
Aktivita Modernizácia vybavenia a inventáru v sále obecného radu, nákup stolov, stoličiek a ďalšieho drobného vybavenia	2022 - 2023	obec, starosta obce	s využitím podpory grantov a nenávratných finančných prostriedkov; finančná účasť obce max 5%

Zdroj: obec Kochanovce, 2022

Tabuľka: Akčný plán obce Olšavce na roky 2022 - 2023

OPATRENIE, AKTIVITA	TERMÍN (ROK)	ZODPOVEDNÝ	FINANCOVANIE
PRIORITA 1			
PRIORITA 2			
PRIORITA 3			

Zdroj: obec Olšavce, 2022

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

E. FINANČNÁ ČASŤ

Zdroje financovania Cieľov, Opatrení a Aktivít, definovaných v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce tvoria dôležitú časť dokumentu. Finančný program je reálnym odrazom schopnosti každej jednotlivcej obce realizovať konkrétne Aktivity a tým aj životaschopnosti celého dokumentu. Náročnosť viacerých programovaných aktivít predpokladá viac zdrojové financovanie.

Aktuálna legislatíva umožňuje pre regionálny rozvoj využívať okrem vlastných zdrojov (rozpočet obce) aj ďalšie zdroje:²⁵ zdroje zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtovej kapitoly Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky a z rozpočtových kapitol iných ministerstiev, zdroje zo štátnych účelových fondov, zdroje z rozpočtov vyšších územných celkov, zdroje z prostriedkov fyzických osôb, zdroje z prostriedkov právnických osôb, z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií, zdroje z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi aj zdroje z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis. Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z fondov Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov.²⁶

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce je rozvojovým dokumentom obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce. Každá obec v nadväznosti na strategickú, programovú, realizačnú aj finančnú časť tohto dokumentu každoročne pripraví svoj rozpočet (jednoročný aj viacročný) tak, aby bola pripravená finančne zvládnuť programované aktivity v súlade s aktuálnym Akčným plánom aj s využitím možností externých zdrojov. Program rozvoja obcí je strednodobým rozvojovým dokumentom. Každá obec pri jeho schvaľovaní zobrala do úvahy fakt, že z dôvodu strednodobosti (do roku 2028) nie je možné finančnú časť programovaných aktivít čo do objemu programovaných finančných prostriedkov presne vymedziť, len rámcovo predpokladať. Finančné možnosti realizácie Programu rozvoja obcí sa v priebehu účinnosti dokumentu môžu v každej jednotlivcej obci vyvíjať odlišne. Spresňujúci finančný program v každej jednotlivcej obci v nadväznosti na jej aktuálny Akčný plán je preto dynamicky sa vyvíjajúcou časťou Programu rozvoja obcí. Do jeho finálnej podoby vstupujú viaceré faktory, predovšetkým miera inflácie a vývoj cien práce, tovarov a služieb všeobecne. Každá obec sa každoročne bude zodpovedne v rámci prípravy svojho rozpočtu obce venovať aj rozsahu objemu

²⁵ § 4 odsek 1 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

²⁶ § 4 odsek 2 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE

kapitoly pre aktivity vyplývajúce z Programu rozvoja obcí a aktuálneho Akčného plánu. Finančné manažovanie aktivít tak bude každoročne pripravené v reálnom objeme možností a potrieb.

Finančná náročnosť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce počas jeho účinnosti a predpokladaný objem vlastných zdrojov počas jednotlivých rokov deklaruje ambície každej obce a jej reprezentantov zabezpečiť rozvoj a zlepšiť podmienky života svojich občanov.

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

ZÁVER

Schválený Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové Aktivity a Opatrenia, prípadne sa môžu niektoré Aktivity a Opatrenia zrušiť. Slúži ako rozvojový dokument pre obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce, ich obyvateľov a podnikateľské zázemie. Vykonateľnosť jednotlivých Aktivít, Opatrení a dosiahnutie stanovených Cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Dôležitým faktorom sú aj čiastočne nedoriešené vlastnícke vzťahy v niektorých obciach. Pridanou hodnotou pri realizácii jednotlivých Aktivít je aktívne zapojenie obyvateľov do rozvoja obcí. Realizátorom Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce nie je len každá jednotlivá obec, ale aj jej obyvatelia, miestni podnikatelia, záujmové skupiny a aj štátna správa, preto popri financovaní z rozpočtu obcí sa pri jednotlivých opatreniach počíta s možnosťou viaczdrojového financovania.

Realizáciu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce riadi v každej obci manažment príslušnej obce. Riadenie realizácie je založené na orgánoch každej obce. Jedenkrát ročne reprezentanti obcí priebežne v každej obci vyhodnotia realizáciu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce a spravidla jedenkrát za dva roky každá obec rozhodne o svojom aktuálnom Akčnom pláne.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce ako strednodobý dokument je možné kedykoľvek aktualizovať.²⁷ Cieľom aktualizácie je identifikovanie vývojových tendencií a udalostí v jednotlivých obciach a ich využitie k aktualizácii tak, aby nedošlo k zásadnej zmene vízie, priorít a cieľov. Z dôvodu stability je doporučené prípadnú aktualizáciu prevádzať v určitých časových intervaloch v nadväznosti na priebežné hodnotenie. Komplexná príprava nového Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce na ďalšie obdobie sa bude realizovať pred ukončením účinnosti aktuálneho Programu rozvoja obcí.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce je uverejnený na webovom sídle každej obce a je tak prístupný obyvateľom, podnikateľom

²⁷ § 8 odsek 4 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE

aj širokej verejnosti. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce nerieši a ani nevplyva na územia NATURA 2000.

SCHVÁLENIE PROGRAMU ROZVOJA OBCÍ

DOKUMENT	PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OĽŠAVCE ŠTRUKTÚRA DOKUMENTU: ÚVOD: táto časť dokumentu obsahuje obsah dokumentu podľa jednotlivých kapitol, stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHRSR, stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov týkajúcich sa vymedzeného územia a stručný popis inštitucionálneho a časového zabezpečenia spracovania PHRSR; ANALYTICKÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje komplexnú analýzu súčasného stavu územia; je členená na ANALÝZU VNÚTORNÉHO PROSTREDIA OBCÍ, ANALÝZU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA OBCÍ, hodnotenie realizácie existujúceho PHRSR vrátane vyhodnotenia rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov a zhodnotenie súčasného stavu územia (SWOT); STRATEGICKÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje víziu územia, formuláciu a návrh stratégie, a výber a popis strategických cieľov v jednotlivých oblastiach rozvoja; PROGRAMOVÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje konkrétne opatrenia a aktivity vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám a súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt; REALIZAČNÁ ČASŤ: je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obcí, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja formou akčných programov; FINANČNÁ ČASŤ: obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obcí; ZÁVER: obsahuje finalizáciu dokumentu a jeho predloženie na schválenie;
SPRACOVANIE	FORMA SPRACOVANIA: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce je koncepčne spracovaný dokument ako celok s podporou orgánov jednotlivých obcí zúčastnených na jeho tvorbe. Pri spracovaní Programu rozvoja obcí je použitá kombinácia expertnej a komunitnej metódy, kde návrhy častí Programu rozvoja obcí boli doplňované, pripomienkované starostami obcí, poslancami obecných zastupiteľstiev obcí a ďalšími autoritami obcí s cieľom dosiahnuť maximálnu dohodu o rozvoji obcí. Zdrojom informácií boli starostovia obcí, zamestnanci obcí a ďalšie orgány a inštitúcie verejnej správy. Spracovatelia vychádzali z poznatkov získaných od orgánov obcí a využili získané iniciatívne návrhy zo stretnutí s riadiacou skupinou a s pracovnou skupinou. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce je v súlade s národnými a regionálnymi koncepčnými dokumentmi aj v súlade s aktuálnou legislatívou v Slovenskej republike. OBDOBIE SPRACOVANIA: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Oľšavce bol spracovaný v období apríl – august 2022. RIADIACA SKUPINA: Pozostáva zo štyroch členov a k príprave Programu rozvoja obce sa členovia riadiacej skupiny stretli 3x. PRACOVNÁ SKUPINA: Pozostáva z ____ členov a k príprave Programu rozvoja obce sa členovia pracovnej skupiny stretli 4x. NÁKLADY NA SPRACOVANIE:

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCÍ
HANKOVCE, HARHAJ, KOCHANOVCE, OLŠAVCE**

	Spracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce bolo financované z vlastných zdrojov jednotlivých obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce v súlade s rozpočtom jednotlivých obcí Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce.
SCHVÁLENIE	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Hankovce, Harhaj, Kochanovce, Olšavce bol prerokovaný a schválený: Obecným zastupiteľstvom obce Hankovce dňa: __. __. 2022, Obecným zastupiteľstvom obce Harhaj dňa: __. __. 2022, Obecným zastupiteľstvom obce Kochanovce dňa: __. __. 2022, Obecným zastupiteľstvom obce Olšavce dňa: __. __. 2022.